

Sigurd Granli

Fra Nyhetssaker til Politiske Beslutninger: Medias Innflytelse på Politisk Beslutningstaking rundt Lakseoppdrett

Hvordan opplever lokalpolitikere at nyhetsartikler om lakseoppdrett påvirker deres politiske beslutninger og prioriteringer i lys av mediatiseringen av politikk og hybridisering av mediesystemet?

Masteroppgave i Masteroppgave i Statsvitenskap, POL3901

Veileder: Stefan Geiss

Juni 2023

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Sigurd Granli

Fra Nyhets saker til Politiske Beslutninger: Medias Innflytelse på Politisk Beslutningstaking rundt Lakseoppdrett

Hvordan opplever lokalpolitikere at nyhetsartikler om lakseoppdrett påvirker deres politiske beslutninger og prioriteringer i lys av mediatiseringen av politikk og hybridisering av mediesystemet?

Masteroppgave i Masteroppgave i Statsvitenskap, POL3901
Veileder: Stefan Geiss
Juni 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Forord

Det er med stor tilfredshet jeg setter punktum for denne masteroppgaven, som markerer slutten på fem fantastiske år med lektorstudier. I løpet av disse årene har jeg utforsket mange spennende områder innenfor mitt fagfelt, og hatt mulighet til å vokse både faglig og personlig. Dette har vært en utrolig lærerik og givende periode av livet mitt.

Arbeidet med denne oppgaven har vært en lærerik, men også utfordrende prosess. Temaet er utvilsomt spennende, men det har vært perioder hvor motivasjonen har vært noe lav og arbeidsmengden har følt overveldende. Til tross for disse utfordringene, har jeg fått et verdifullt innblikk i kompleksiteten og mangfoldet av politikk og media, og deres innflytelse på samfunnet.

Jeg ønsker å uttrykke min dype takknemlighet overfor min veileder, Stefan. Hans innsikt, veiledning og oppmuntring har vært uvurderlige. Hans hjelp ved valg av teori og utforming av intervjuguide har vært avgjørende for dette arbeidet.

Takk til alle informantene som har tatt seg tid i sin travle hverdag for å bidra til denne studien. Deres erfaringer og perspektiver har vært uvurderlige og har beriket dette forskningsprosjektet.

Jeg vil også rette en stor takk til min kjæreste. Din støtte og forståelse har vært svært viktig for meg gjennom hele denne prosessen. Dine oppmuntrende ord og tro på meg har vært min største motivasjon.

En stor takk går også til mine venner i Bassekameratene. De positive avbrekkene med bassespilling har bidratt til å gjøre denne perioden mer lystbetont og mindre stressende. Basse har vært et viktig utløp for meg, og jeg er takknemlig for disse stundene.

Til slutt, jeg vil påpeke at eventuelle feil og mangler i denne oppgaven er mine egne. Jeg har strebet etter å levere et så godt og grundig arbeid som mulig, men er fullt klar over at det er rom for forbedring. Eventuelle feil er mitt ansvar alene.

Til tross for utfordringene, har det å skrive denne oppgaven vært en utrolig verdifull erfaring, og jeg er stolt over å kunne presentere resultatet. Takk til alle som har støttet meg på denne reisen.

Trondheim 2. Juni. 2023

Sigurd Granli

Abstract

This Master's thesis investigates the perceived impact of news articles about salmon farming on the political decisions and priorities of local politicians within the broader context of the mediatization of politics and the hybridization of the media system. Utilizing seven elite interviews with local politicians in Norway, the study uncovers the substantial influence media coverage pertaining to salmon farming and the salmon industry has on the decision-making processes of these politicians. The findings suggest a symbiotic relationship between the politicians and the media, with local politicians acknowledging the necessity of adeptly navigating this landscape to effectively advance their political objectives and interests. The study further divulges a variety of strategies employed by politicians to manage media coverage, including proactive engagement, fostering strong relations with journalists, and utilizing social media platforms for direct communication with their constituents. Ultimately, the study emphasizes the need for ongoing research within this dynamic field, as it shines a light on the intricate and profound influence media has on local politics. This thesis thereby contributes valuable insights for politicians, journalists, and researchers interested in the intricate interplay between politics, media, and society.

Sammendrag

Denne masteroppgaven undersøker hvordan lokalpolitikere opplever påvirkningen fra nyhetsartikler om lakseoppdrett på deres politiske beslutninger og prioriteringer, i lys av mediatiseringen av politikk og hybridisering av mediasystemet. Gjennom 7 eliteintervjuer med lokalpolitikere i Norge, avslører studien at mediedekningen av lakseoppdrett og laksenæringen har en betydelig innflytelse på politikernes beslutningsprosesser. Funnene indikerer en gjensidig avhengighet mellom politikerne og media, og lokalpolitikere uttrykker en forståelse av viktigheten av å navigere i dette landskapet for å fremme deres politiske mål og interesser. Studien avslører også en rekke strategier som politikerne bruker for å håndtere mediedekningen, inkludert å være proaktive, etablere gode relasjoner med journalister, og bruk av sosiale medier for å kommunisere direkte med velgerne. Til slutt understreker studien behovet for videre forskning i dette dynamiske feltet, da det belyser hvor sammensatt og betydelig medias innflytelse på lokalpolitikken kan være. Denne oppgaven bidrar med innsikt for politikere, journalister, og forskere som er interessert i det komplekse samspillet mellom politikk, media, og samfunn.

Innhold

1.	Innledning.....	6
1.1	Aktualisering.....	6
1.1.1	Lakseoppdrett i Norge og innføringen av grunnrenteskatt.....	6
1.2	Oppgavens formål, problemstilling og metode.....	8
1.3	Oppgavens struktur.....	9
2	Teori.....	11
2.1	Tidligere forskning.....	11
2.2	Medias rolle i politisk kommunikasjon og påvirkning.....	12
2.3	Nyhetsverdier og mediedekning.....	15
2.4	Følelsesmessige reaksjoner på mediedekning og deres påvirkning på lokalpolitikere.....	17
2.5	Offentlig image.....	18
2.6	Agenda-setting og sakseierskap.....	19
2.7	Oppfatning av medias framstilling.....	20
2.8	Forholdet mellom politikere og media.....	21
3	Metode.....	23
3.1	Valg av forskningsmetode.....	23
3.2	Utvalg.....	25
3.3	Intervjuguide.....	28
3.4	Gjennomføring.....	30
3.5	Koding.....	32
3.6	Informert samtykke og konfidensialitet.....	33
3.7	Diskusjon av metodiske begrensninger.....	33
3.7.1	Pålitelighet og gyldighet.....	33
3.7.2	Generaliserbarhet.....	35
4	Analyse:.....	37
4.1	Hva politikerne leser av nyheter, hvor mye tid bruker de og hva ser de etter (RQ1).....	37
4.2	Hva mener lokalpolitikerne at de kan lære om av å lese nyheter, og hvilke endringer på deres syn og oppfatninger kan denne lesningen medføre (RQ2, RQ3 og RQ4).....	38
4.3	Offentlig image: Hvordan lærer lokalpolitikerne om sitt eget offentlige image og hvordan ønsker de å fremstå (RQ3 og RQ6).....	40
4.4	Følelser: positiv og negativ dekning (RQ5 og RQ9).....	43
4.5	Politikernes oppfatning av media og påvirkning grunnrenteskatt har på velgerne (RQ4, RQ7 og RQ8).....	45
4.6	Politikernes forhold til mediehusene og journalistene (RQ3, RQ8, RQ9 og RQ10).....	48
4.7	Å ta avstand fra moderpartiet.....	49

4.8	Analysen svar på forskningsspørsmålene.....	50
4.8.1	RQ1: Nyhetsbruk og funksjon.....	50
4.8.2	RQ2: Nyhetslesing om laksenæringen.....	51
4.8.3	RQ3: Politikernes vurdering av effekten og reaksjoner	51
4.8.4	RQ4: Politikere og media - En gjensidig avhengighet for å påvirke og kommunisere ...	52
4.8.5	RQ5: Emosjonelle og kognitive reaksjoner	52
4.8.6	RQ6: Selvfremstilling	52
4.8.7	RQ7 og RQ8: Håndtering av mediedekningen.....	53
4.8.8	RQ9: Tolkning av ugunstig og feilaktig medieomtale.....	54
4.8.9	RQ10: Forholdet mellom politikere og journalister.....	54
5	Avslutning	56
5.1	Profesjonsfaglig relevans	57
6	Bibliografi.....	59
7	Vedlegg:.....	63
7.1	Vedlegg 1: Intervjuguide.....	63
7.2	Vedlegg 2: Invitasjonsmail	66
7.3	Vedlegg 3: Informasjonsskriv.....	67
7.4	Vedlegg 4: SIKT – Godkjenning	71

1. Innledning

1.1 Aktualisering

Mediene spiller en sentral rolle i samfunnet ved å fungere som en bro mellom politiske beslutningstakere og publikum. Nyhetsartikler, spesielt, har vist seg å være en kraftig kilde til informasjon som kan forme offentlig mening og påvirke politiske beslutninger (McCombs, 2005). I denne sammenhengen blir det stadig viktigere å forstå hvordan nyhetsmedier, og spesielt nyhetsartikler, kan påvirke politikken.

I Norge har mediene en betydelig innflytelse på politiske prosesser, både på nasjonalt og lokalt nivå. Dette er særlig viktig i en tid hvor mediene blir stadig mer digitaliserte, noe som potensielt kan påvirke både rekkevidden og innflytelsen av nyhetsartikler (Jenssen, 2020). Lokalpolitikk er et område hvor påvirkningen av nyhetsartikler kan være særlig uttalt, gitt den tette forbindelsen mellom lokale beslutningstakere, innbyggere og lokale medieplattformer (Høst, 2016).

Det er derfor behov for forskning som undersøker hvordan nyhetsartikler kan påvirke lokalpolitikk. Dette er spesielt relevant når det kommer til spesifikke temaer som kan være kontroversielle eller har stor innvirkning på lokale samfunn. Et eksempel på dette er lakseoppdrett, en industri som er av stor økonomisk betydning i Norge og som har vært gjenstand for omfattende nyhetsdekning (Aarset & Jakobsen, 2009).

1.1.1 Lakseoppdrett i Norge og innføringen av grunnrenteskatt

Lakseoppdrett utgjør en betydelig del av Norges økonomi og er en industri med dyptgående innflytelse på både lokalsamfunn og nasjonal infrastruktur. Norge er verdens største produsent av atlantisk laks, og denne sektoren skaper tusenvis av arbeidsplasser og genererer betydelige eksportinntekter (FAO, 2022). Det er derfor ingen tvil om at lakseoppdrett har stor betydning for Norges økonomiske velstand og sosiale struktur.

Samtidig står lakseoppdrettsindustrien overfor betydelige utfordringer og kritikk. Miljømessige bekymringer, som for eksempel rømming av oppdrettslaks, spredning av lakselus, og utslipp av næringsstoffer og medikamenter fra oppdrettsanlegg, har ført til betydelig offentlig debatt og motstand mot industrien (Volpe, et al., 2013). Disse utfordringene har satt press på industrien og politikerne til å utvikle bærekraftige og ansvarlige praksiser for lakseoppdrett.

Om ikke laksenæringen hadde nok mediedekning fra før av, fikk de en betydelig økning i mediedekning den 28. september 2022 da regjeringen kunngjorde sitt forslag om å innføre en

grunnrenteskatt på havbruk. Forslaget omfattet produksjon av laks, ørret og regnbueørret, og innebar en effektiv skattesats på 40 prosent for grunnrenten. Reglene var utformet slik at kun de største aktørene i næringen ville bli pålagt grunnrenteskatt, med et bunnfradrag på mellom 4 000 og 5 000 tonn (Regjeringen, 2022). Dette skapte sterke reaksjoner, både fra næringen selv og flere politiske partier og politikere. Blant dem var FrP-leder Sylvi Listhaug, som uttalte at forslaget var «*distriktsfiendtlig*» (NRK, 2022). Under intervjuene med lokalpolitikere som er gjennomført i forbindelse med dette forskningsprosjektet, kom det frem at innbyggerne i stor grad reagerte negativt på skatteforslaget. De ga uttrykk for frykt og bekymring for de mulige konsekvensene det kunne ha, og spekulerte i om de ville beholde arbeidsplassene sine i fremtiden. Flere innbyggere følte seg usikre og noen hadde til og med valgt å forlate næringen og flytte fra kommunen. Samtidig påpekte noen av politikerne at reaksjonene blant innbyggerne ikke var så sterke. En av politikerne bemerket også at innbyggernes atferd hadde endret seg, og det var et økt engasjement for politikk generelt. Dette illustrerer tydelig kontroversene knyttet til lakseoppdrett og det foreslåtte grunnrenteskatten, samt betydningen det har for folk flest. Grunnrenteskatten ble etter hvert justert ned til 35 prosent, så til 30 prosent, før den til slutt onsdag 31 mai ble justert ned til 25% og vedtatt. Dog er nok ikke siste ord i denne saken sagt, da flere partier melder at de vil ha omkamp i denne saken, da de frykter at skatten vil bli justert opp igjen over tid (NRK, 2023).

Med tanke på den potensielle innflytelsen nyhetsartikler om lakseoppdrett kan ha på lokalpolitikk og beslutningstaking, er det behov for en grundig undersøkelse av dette fenomenet. En slik studie vil bidra til vår forståelse av hvordan nyhetsmedier kan påvirke politiske prosesser på lokalt nivå, og dermed gi verdifull innsikt for både akademikere og praktikere innen politikk og mediestudier. Valget av lakseoppdrett som case for denne oppgaven falt derfor naturlig, og argumentasjonen for dette er tredelt. For det første gir det mulighet til å undersøke hvordan en stor og betydelig industri i Norge blir formet og påvirket av nyhetsdekning. For det andre tillater det en undersøkelse av hvordan motstand og utfordringer innenfor en slik industri blir framstilt og håndtert i media. Til sist gir det anledning til å utforske hvordan nyhetsartikler om en kontroversiell og debattert sektor påvirker beslutningstaking på lokalt politisk nivå, da gjerne med utgangspunkt i grunnrenteskatten.

1.2 Oppgavens formål, problemstilling og metode

Formålet med prosjektet er å undersøke om nyhetsdekningen, da nærmere bestemt nyhetsartikler, har en påvirkning på hvilken politikk som føres på lokalpolitisk nivå, og om en eventuell publisitet som en nyhetsartikkel medfører også påvirker beslutningstakerne på ulike plan. Nærmere bestemt skal altså prosjektet se på om nyhetsartikler som omhandler lakseoppdrett påvirker lokalpolitikken og dens beslutningstagere, og om artikkelens vinkling har påvirkning på hvilken retning politikken tar.

Oppfatning av medieeffekter har mest sannsynlig effekter i den ekte verden, skal vi tro Thomas-teoremet som antyder at «*hvis mennesker definerer situasjoner som virkelige, så er de virkelige i deres konsekvenser*» (Thomas & Thomas, 1928). Mediene har makt til å forme offentlige meninger og holdninger, noe som igjen kan påvirke individuelle og kollektive handlinger. Det er derfor tenkelig at oppfatningen av medieeffekter har reelle konsekvenser i den virkelige verden. For eksempel, hvis et individ tror at en bestemt nyhetssak eller et medietema har en stor innvirkning på samfunnet, kan denne oppfatningen påvirke individets handlinger, selv om den faktiske effekten av mediens dekning kan være mer tvetydig eller kompleks. Dette kan manifestere seg på mange måter, som i politisk engasjement, forbrukeradferd, eller sosiale interaksjoner. Denne oppfatningen kan også påvirke hvordan enkeltpersoner eller grupper engasjerer seg med media i fremtiden, hvilke kilder de stoler på, og hvordan de tolker og reagerer på informasjonen de mottar. Hvis de tror at media har en betydelig innvirkning på offentlig mening, kan dette påvirke deres beslutninger, politikk, eller strategier. Så i lys av Thomas-teoremet, er det klart at oppfatningen av medieeffekter kan ha betydelige konsekvenser i den virkelige verden, da menneskers oppfattelser av virkeligheten påvirker deres handlinger, selv om disse oppfatningene ikke alltid er i tråd med objektiv virkelighet.

Mediatiseringstese refererer til ideen om at media ikke bare reflekterer eller rapporterer om samfunnet, men også i økende grad former og strukturerer forskjellige aspekter av samfunnet. Mediatisering av politikk innebærer at politiske prosesser og aktører i økende grad blir formet av media og dens logikk. Dette innebærer at politikere og politiske organisasjoner endrer sine kommunikasjonsstrategier og handlinger for å imøtekomme mediets krav, og at politiske hendelser ofte blir iscenesatt med hensyn til hvordan de vil bli presentert i media.

Mediatisering er en prosess der samfunnet blir stadig mer avhengig av media og deres logikk (Hjarvard, 2008).

Mens medier påvirker politikken, blir mediernes dekning også formet av politiske aktører og hendelser. Politiske aktører influerer mediernes dekning ved å engasjere seg i bestemte handlinger og kommunikasjonstaktikker. Mediene, på sin side, bidrar til å forme politiske realiteter ved å avgjøre hvilke handlinger og utsagn de rapporterer, og hvordan de vinkler disse rapportene. Dette forholdet er dynamisk og pågående, med begge parter som påvirker og påvirkes av hverandre over tid. Medier og politiske aktører påvirker ikke bare hverandre direkte, men også indirekte gjennom den påvirkning de har på publikum. Politiske aktører kan for eksempel påvirke mediernes dekning ved å appellere direkte til publikum, noe som igjen kan påvirke hvordan media dekker disse aktørene og deres handlinger. Man kan derfor si at forholdet mellom media og politikk er komplekst og gjensidig, og at enhver analyse av medieeffekter på politikk må ta hensyn til denne gjensidigheten (Kepplinger, 2007)

På bakgrunn av dette blir oppgavens problemstilling: *«Hvordan opplever lokalpolitikere at nyhetsartikler om lakseoppdrett påvirker deres politiske beslutninger og prioriteringer i lys av mediatiseringen av politikk og hybridisering av mediasystemet?»*.

Problemstillingen vil bli adressert gjennom bruk av en kvalitativ metode, ved å gjennomføre syv eliteintervjuer med lokalpolitikere fra kommuner hvor lakseoppdrett utgjør en vesentlig del av den lokale næringen. Dette arbeidet er grunnlagt på relevant teori, som har informert både designet av intervjuguiden og tolkningen av innsamlede data. En mer detaljert diskusjon om hvordan teori har informert utformingen av metoden, samt en grundig beskrivelse av metoden selv, vil bli presentert i metodekapittelet i denne oppgaven.

1.3 Oppgavens struktur

Som skrevet i oppgavens aktualisering, så blir dette prosjektet en slags case-oppgave med utgangspunkt i nyhetsartiklers innvirkning på laksenæringen, og lokalpolitikere i laksekommuners oppfattelse av dette. For å kunne gjøre dette på en best mulig måte er oppgaven strukturert i fem ulike deler og består av innledning, teori, metode, analyse og konklusjon. Innledningen presenterer en aktualisering av temaet, problemstilling for oppgaven og valg av metode. Teorikapittelet gir en grundig gjennomgang av relevant teori som utforsker hvordan media kan påvirke politikken, her identifiseres det også forskningsspørsmål som har dannet grunnlaget for intervjuene i oppgaven. I metodekapittelet presenteres valg av forskningsmetode, en detaljert beskrivelse av intervjuenes gjennomføring, samt en kort diskusjon om oppgavens reliabilitet og validitet. Deretter blir intervjuene analysert og diskutert i lys av relevante observasjoner, tolkninger og teori, før forskningsspørsmålene fra teorien forsøkes vil besvares i lys av denne analysen. Oppgavens siste kapittel oppsummerer

hovedfunnene fra analysen og diskuterer mulige retninger for fremtidig forskning.
Avslutningsvis inkluderes en fullstendig litteraturliste og relevante vedlegg.

2 Teori

I dette teorikapitlet vil jeg presentere den teoretiske rammen som er grunnlaget for dette forskningsprosjektet. Først vil jeg gjennomgå tidligere forskning som har dannet grunnlaget for valg av teori. Deretter vil jeg presentere de ulike teoretiske perspektivene som denne oppgaven bygger på. Hvert delkapittel vil avsluttes med en formulering av ett eller flere forskningsspørsmål (merket som «RQ»), som er laget basert på delkapittels teori. Disse forskningsspørsmålene dannet utgangspunktet for utformingen av intervjuguiden, og vil forsøkes besvares senere i oppgave i lys av oppgavens analyse.

2.1 Tidligere forskning

Kepplingers (2007) artikkel, «Reciprocal Effects: Towards a Theory of Mass Media Effects on Decision Makers», er på mange måter artikkelen denne oppgaven tar utgangspunkt i. Her presenteres det en teoretisk ramme for å forstå hvordan massemedier kan påvirke beslutningstakere, inkludert politikere. Artikkelen argumenterer for at medieomtale kan påvirke holdningene, troen og atferden til beslutningstakere, samt påvirke deres beslutninger og handlinger. Samtidig kan beslutningstakere også påvirke medieomtalen gjennom sine handlinger og uttalelser, og dermed skape et gjensidig forhold mellom media og beslutningstakere (Kepplinger, 2007). Lokalpolitikere kan også bruke nyhetsartikler som en kilde til læring og tilpasning. Ved å lese og se på nyhetsartikler kan politikere få tilbakemelding på deres politiske handlinger og kommunikasjon, lære om andres politiske strategier og taktikker, og få innsikt i hvordan de kan tilpasse seg for å oppnå bedre mediedekning og offentlig støtte. Denne tilpasningen kan være drevet av både positive og negative følelser knyttet til nyhetsartikler (Kepplinger & Glaab, 2007).

Tidligere forskning har ofte fokusert på medias rolle i å forme politikk, med mindre vekt på det gjensidige forholdet mellom media og politikk. Selv om det finnes noen studier som har undersøkt 'gjensidige effekter' (reciprocal effects), er dette området fortsatt relativt utforsket. For eksempel har Walgrave, Soroka og Nuytemans (2008) vist at politikere ikke bare blir påvirket av media, men også kan påvirke mediene gjennom sin egen atferd. Tilsvarende har Van Aelst og Walgrave (2016) undersøkt hvordan politikere og journalister gjensidig påvirker hverandres agendaer. Disse studiene demonstrerer viktigheten av å forstå det komplekse samspillet mellom media og politikk, og hvordan dette kan ha betydelige konsekvenser for offentlig politikk og demokratisk styring.

I en tid hvor mediesystemet har gjennomgått store endringer, er det imidlertid viktig å vurdere hvorvidt de tradisjonelle teoriene om gjensidige effekter fortsatt er relevante. Journalister har

tradisjonelt fungert som "gatekeepers", men dette landskapet er i endring. Med fremveksten av sosiale medier og andre digitale plattformer, har politikere i økende grad muligheten til å kommunisere direkte med publikum, uten å måtte stole på tradisjonelle media. Et tydelig eksempel på dette er tidligere amerikanske president Donald Trump, som klarte å bruke Twitter som en direkte kommunikasjonskanal for å omgå tradisjonelle media.

Imidlertid kan situasjonen være forskjellig i lokalpolitikken, der politikere kanskje ikke har de samme ressursene eller det samme publikumet som nasjonale og internasjonale politikere. I slike tilfeller kan lokale nettverk og strukturer spille en kritisk rolle for politikernes evne til å kommunisere effektivt med velgere utenfor mediedekningen. Dette forskningsprosjektet vil derfor bidra verdifullt til vår forståelse av hvordan nyhetsartikler og mediedekning påvirker lokalpolitikk, både direkte og gjensidig. I tillegg vil det bidra til diskusjonen om hvordan tradisjonelle teorier om gjensidige effekter kan tilpasses til dagens medielandskap.

På bakgrunn av dette, skal jeg i dette kapitlet prøve å forklare medias rolle i politikken, og hvordan de fungerer som en formidler mellom politikere og publikum. Samtidig skal jeg presentere ulike teorier som omfavner det ovennevnte, i håp om å oppnå en best mulig forståelse av hvilken innvirkning nyhetsartikler kan ha på lokalpolitikken. Teorien i dette kapitlet danner utgangspunktet for spørsmålene i intervjuene, samt diskusjonen i analysen.

2.2 Medias rolle i politisk kommunikasjon og påvirkning

Medias rolle i politikken er mangfoldig, og inkluderer blant annet formidling av informasjon mellom politikere og publikum samt funksjonen som en "vaktbikkje" som holder politikere ansvarlige og informerer offentligheten (Islam, 2002).

Media fungerer som en viktig kilde til politisk informasjon for innbyggerne og gir dermed en forbindelse mellom politikere og publikum (Aalberg & Curran, 2012). I denne rollen bidrar media til å forme politisk kommunikasjon og offentlig diskurs. Medias innhold kan ha innflytelse på publikums oppfatninger, holdninger og adferd i forhold til politiske saker og aktører (Strömback & Van Aelst, 2013).

Videre har media en viktig rolle som "vaktbikkje" som innebærer å holde politikere ansvarlige for deres handlinger og avgjørelser. Media utfører denne rollen ved å overvåke politikernes adferd, avdekke korrupsjon og maktmisbruk, og informere offentligheten om politiske saker og skandaler (Allern & Pollack, 2012; Aalberg & Curran, 2012). Dette er en sentral funksjon av et velfungerende demokrati, hvor media har et ansvar for å sikre at politikere blir holdt ansvarlige og at offentligheten har tilstrekkelig informasjon for å kunne fatte informerte

beslutninger. Dette innebærer både å anklage politikere som misbruker makten sin, og vise hva som skjer når man gjør dette, og dermed skape en preventiv effekt (Strömback, 2008).

Priming og framing er to sentrale teoretiske konsepter som hjelper oss med å forstå medias påvirkning på politiske vurderinger og beslutninger. Priming refererer til hvordan media kan påvirke hvilke saker og aspekter ved en sak som publikum anser som viktigst, og dermed påvirke deres vurderinger av politiske aktører og beslutninger (Iyengar & Kinder, 2010). Ved å presentere visse saker og emner hyppig og framheve deres betydning, kan media bidra til å forme publikums agenda og endre deres prioriteringer når de vurderer politiske valg.

Framing handler om hvordan media presenterer og tolker politiske saker og nyheter, og hvordan dette kan påvirke publikums forståelse og holdninger til disse sakene (Entman, 1993). En frame (ramme på norsk) er en organisering av informasjon som gir mening og tolkning til en bestemt sak eller hendelse. Ved å velge bestemte frames for å presentere en sak; f.eks., medier kan i en viss grad velge hvordan et problem er definert i deknningen, hvilke årsaker som fremheves og hvilke løsninger som vurderes. -Dermed kan media indirekte forme publikums oppfatninger og vurderinger av politiske aktører, beslutninger og saker.

Det er mye man som politiker kan lære av ved å lese nyheter, -men det kan også føre til feilaktige vurderinger. Jeg vil nå trekke frem de viktigste læringspunktene som en politiker kan trekke fra nyhetsmedier og nyhetsartikler, og hvordan dette kan påvirke deres beslutningstaking og politiske strategier. (1) Nyhetsmedier kan fungere som et vindu til offentlig opinion og gi politikere en innsikt i hvilke saker og temaer som er viktige for befolkningen. Ved å følge med på nyheter kan politikere få en bedre forståelse av publikums bekymringer og prioriteringer, og dermed tilpasse sine politiske strategier for å imøtekomme velgerne. (2) Videre kan politikere bruke nyhetsmedier til å overvåke konkurrenter og samarbeidspartnere, for å holde seg oppdatert på deres politiske handlinger, posisjoner og strategier. Dette kan hjelpe politikere å identifisere muligheter for samarbeid, samt å utvikle motstrategier mot politiske rivaler. (3) Et tredje aspekt er at nyhetsmedier kan gi politikere verdifull tilbakemelding på deres egne handlinger og beslutninger. Ved å lese om og analysere mediedekningen av deres politikk, kan politikere prøve å vurdere effekten av deres handlinger og identifisere områder som krever forbedring eller endring i politiske strategier. (4) Et fjerde aspekt er at nyhetsartikler også kan bidra til læring av politiske strategier og taktikker som ser ut som de var vellykkede for andre politikere eller partier. Her er det dog viktig å understreke at disse slutningene kan være prekäre, og de er avhengige av antagelser angående mediedekningens effekter. Eksempelvis kan noe som virkelig var vellykket avvike fra det som

ser ut til å være vellykket i mediedekningen. Likevel kan politikere ved å studere eksempler på effektiv politisk kommunikasjon og medie håndtering utvikle egne strategier for å oppnå politiske mål og styrke deres offentlige image. (5) Det siste aspektet er at politikerne kan ved å lese nyheter, også bli kjent med journalister og nyhetsredaksjoners arbeid, stil og interesser. Dette kan hjelpe politikere å bygge relasjoner med medieaktører og tilpasse deres kommunikasjon for å oppnå en mer positiv og balansert mediedekning. På samme måte kan de overvåke resultatene av deres interaksjoner med media, f.eks. hvilke deler av et intervju med dem, journalisten har valgt å dekke og om journalisten holdt løfter eller ikke (Kepplinger, 2007).

Det er flere studier som har utforsket hvordan oppfatningen av offentlig opinion kan bli skjev gjennom det som ofte blir omtalt som «spiral of silence» teorien. Teorien antyder at individer er mindre tilbøyelige til å uttrykke sine meninger i det offentlige rommet hvis de oppfatter at deres synspunkter er i mindretall. Dette kan resultere i en forvrengning av offentlig opinion, der majoritetens synspunkter er underrepresentert i den offentlige diskursen (Noelle-Neumann, 1974). Når det gjelder rollen til lokalpolitikere, kan dette ha betydelige implikasjoner. Hvis politikere baserer sine politiske beslutninger og prioriteringer på det de ser i mediene, kan de bli ledet til å tro at en høylytt minoritet faktisk representerer flertallet av velgernes meninger. Dette kan i sin tur føre til politiske beslutninger som ikke nøyaktig reflekterer den reelle opinionen i befolkningen. Dette fenomenet kan være spesielt relevant i kontroversielle temaer, som lakseoppdrett. Hvis en høylytt minoritet av motstandere av lakseoppdrett får mer mediedekning, kan dette gi inntrykk av at det er bred motstand mot industrien, selv om dette kanskje ikke er tilfelle. Derfor er det viktig for politikere å være oppmerksomme på denne potensielle skjevheten og å søke balansert og omfattende informasjon om offentlig opinion. Dette er spesielt relevant i dagens digitale tidsalder, der sosiale medier og online nyhetsplattformer kan forsterke effektene av «spiral of silence» (Gearhart & Zhang, 2015).

Media spiller altså en sentral rolle i politikken som både formidler av informasjon og som "vaktbikkje" som holder politikere ansvarlige, noe som understreker viktigheten av medias rolle i å støtte og opprettholde demokratiske prosesser og verdier. Begge konseptene priming og framing viser medias evne til å påvirke politiske vurderinger og beslutninger ved å forme hvordan politiske saker og nyheter blir presentert og tolket av publikum. Politikere kan dra nytte av å følge med på nyhetsmedier og ved å lese nyheter kan de få viktig informasjon om offentlig opinion, overvåke konkurrenter, få tilbakemelding på egne handlinger, lære av

andres politiske strategier og taktikker, samt danne relasjoner med journalister og nyhetsredaksjoner, som kan hjelpe politikere med å tilpasse sine beslutningstaking og politiske strategier for å imøtekomme velgerne og oppnå politiske mål. Derfor vil det være viktig i intervjuene med lokalpolitikere å dekke aspektene ved nyhetslesning og om hvordan de forventer og vurderer at opinionen reagerer.

RQ1: Hva leser politikere av nyheter?

RQ2: Hva påstår politikere at de lærer av å lese nyheter om laksenæringen?

RQ3: Hvordan vurderer politikere effekten av aktuelle nyheter og opinionens mulige reaksjoner?

2.3 Nyhetsverdier og mediedekning

Nyhetsartikler kan ha en betydelig innvirkning på innbyggernes tanker, følelser, holdninger og atferd. Det er imidlertid utfordrende å pålitelig knytte spesifikke utfall til medieeksponering, selv ved bruk av vitenskapelige metoder. Anekdotiske bevis på dagligbasis om medieeffekter er ofte misvisende, og enkeltpersoner har en tendens til å overvurdere innvirkningen av mediebudskap på publikum. Dette skaper flere utfordringer for politikere som forsøker å estimere hvilken effekt mediedekningen om dem vil ha på publikum. Spesielt når de baserer disse estimatene hovedsakelig på sin personlige tolkning av nyhetsdekningen, kan det være mange potensielle fallgruver. Gjennom innhold, vinkling og tone kan en nyhetsartikkel forme oppfatningen av en politisk sak og påvirke hvordan innbyggerne engasjerer seg i og forholder seg til saken. Lokalpolitikeres inntrykk og deres håndtering av en politisk sak som dekkes i media kan også ha en betydelig innvirkning på innbyggernes reaksjoner. Politikere og beslutningstakere er både formidlere og mottakere av medieinnhold. Lokalpolitikeres reaksjoner og respons på mediedekningen kan forme hvordan innbyggerne tolker og reagerer på nyhetsartikkelen og den underliggende politiske saken. Samtidig må man understreke de gjensidige effektene mellom media og beslutningstakere. Dette innebærer at politikere og media påvirker hverandre i en kontinuerlig syklus. På grunn av ansvarlighetsmekanismene og flere eksempler på skandaler som har avsluttet politikeres karrierer, tar politikere sin fremtreden i media svært alvorlig. Enhver trussel mot deres omdømme kan potensielt ødelegge dem. Deres personlige og politiske suksess er åpenbart avhengig av mediene, og dette skaper en dyp følelse av engasjement når de håndterer mediedekningen om seg selv. Lokalpolitikere kan forsøke å påvirke medias dekning av en politisk sak, samtidig som media påvirker hvordan lokalpolitikere oppfatter og reagerer på en sak. Denne dynamikken kan påvirke innbyggernes reaksjoner og deres engasjement i politiske saker (Kepplinger, 2007).

Medialisering er en prosess der politiske partier og politikere tilpasser seg medielogikken og endrer deres politiske strategier og kommunikasjon. Nyhetsartikler kan bidra til denne prosessen ved å forme politikeres oppfatning av hvordan medielogikken fungerer og hvordan de kan tilpasse seg for å oppnå økt medieoppmerksomhet og påvirke offentlig opinion (Strömback & Van Aelst, 2013). Samtidig tilpasser politikere, inkludert lokalpolitikere, seg medielogikk for å øke deres synlighet og oppnå suksess i valg. De prøver å instrumentalisere medier, ved at mediene dekker de og deres temaer i et godt lys, samtidig som dette medfører at de til en viss grad også instrumentalisere av mediene, fordi de tilbyr det de trenger for å tilfredstille leserne sine. Her er det viktig å understreke at «instrumentalisere» ikke nødvendigvis er et onde, slik det gjerne er til hverdags, men også kan være noe som er helt legitimt. Eksempelvis at man mener flyktninger trenger mer oppmerksomhet, og dermed arrangerer en pressekonferanse i en flyktningeleir for å stimulere medieoppmerksomheten. Når lokalpolitikere leser eller ser på nyhetsartikler, kan de bli oppmerksomme på hvilke lokale saker, temaer og presentasjonsformer som tiltrekker seg medieoppmerksomhet. Dette kan føre til at lokalpolitikere endrer deres politiske agenda, prioriteringer og kommunikasjonsstil for å imøtekomme medielogikken og maksimere deres synlighet i lokale nyhetsmedier (Van Aelst, Maddens, Noppe, & Fiers, 2008). Samtidig kan også en lesning av en nyhetsartikkel føre til at man ønsker å øke oppmerksomheten man som politiker får. Det kan nemlig være slik at det er konkurranse om medieoppmerksomhet blant politikere. Nyhetsartikler kan bidra til denne konkurransen ved å vise hvilke lokalpolitikere som får mest medieoppmerksomhet og hvilke kommunikasjonsstrategier som er mest effektive. Ved å lese eller se på nyhetsartikler, kan lokalpolitikere lære av sine konkurrenters suksess og tilpasse egne strategier for å tiltrekke seg mer medieoppmerksomhet og styrke deres politiske posisjon på lokalt nivå (Van Aelst, Shehata & Van Dalen, 2010).

Nyhetsartikler og lokalpolitikeres inntrykk av politiske saker kan ha stor innvirkning på innbyggernes tanker, følelser, holdninger og atferd. Og selv om det ikke har påvirkning på publikum, kan politikernes antakelser om at det har påvirkning på publikum få politikerne til å handle og ta beslutninger som så påvirker publikum. Det er viktig for lokalpolitikere å være klar over denne gjensidige effekten mellom media og beslutningstakere for å kunne navigere og respondere på mediedekningen av politiske saker på en effektiv måte. Lesning eller visning av en nyhetsartikkel kan føre til ulike endringer for lokalpolitikere, som tilpasning til medielogikk, endringer i politisk agenda og kommunikasjon, samt økt konkurranse om medieoppmerksomhet på lokalt nivå. Ved å tilpasse seg disse endringene kan lokalpolitikere

øke sin synlighet og innflytelse i offentlige debatter og lokale valgkamper. Samtidig betyr det også at deres profesjonelle atferd i noen grad reflekterer deres avhengighet av mediens spilleregler. Dette kan i visse tilfeller føre til politiske beslutninger som reflekterer en (kanskje ubegrunnet) frykt for mediens dekning og publikums reaksjon.

RQ3: Hvordan vurderer politikerne effekten av aktuelle nyheter og opinionens mulige reaksjoner?

RQ4: Hvordan opplever politikerne at de instrumentalisers av media, og hvordan bruker de media som et instrument?

2.4 Følelsesmessige reaksjoner på mediedekning og deres påvirkning på lokalpolitikere

Når lokalpolitikere leser eller ser på nyhetsartikler om seg selv, deres parti eller deres politiske handlinger, kan de oppleve ulike følelser. Disse følelsene kan være både positive og negative, avhengig av innholdet og vinklingen i nyhetsartikkelen. Sammenlignet med «vanlige» mediebrukere har politikere en mye større avhengighet av hvordan deres bilde blir fremstilt i mediene. Dette betyr at de også har et større potensiale for følelsesmessige reaksjoner på mediedekning (Scherer, 2001). Følelsene som oppstår hos lokalpolitikere etter å ha lest eller sett nyhetsartikler kan påvirke deres politiske atferd og beslutningstaking. Positive følelser kan motivere politikere til å fortsette med sitt arbeid og opprettholde sin politiske agenda, mens negative følelser kan føre til at de vurderer sine handlinger og endrer sin politiske strategi. Følelser kan også påvirke hvordan lokalpolitikere interagerer med nyhetsmedier, journalister og velgere. Negative presseoppslag kan føre til sterke følelsesmessige reaksjoner hos politikere, inkludert lokalpolitikere. Disse reaksjonene kan omfatte følelser som sinne, frustrasjon, skuffelse, og bekymring. Å lese negative nyhetsartikler om seg selv eller sitt parti kan gjøre lokalpolitikere mer følsomme for kritikk og skape en negativ opplevelse når de interagerer med nyhetsmedier. I et intervju, f.eks., kan det føre til aggressiv eller nervøs atferd som kan gi et negativt inntrykk. Som en respons på de negative følelsene knyttet til negative presseoppslag, kan lokalpolitikere utvikle forskjellige forsvarsmekanismer og coping-strategier for å håndtere de følelsesmessige utfordringene. Politikere kan benytte seg av ulike strategier som rasjonalisering, bagatellisering eller benekting for å beskytte seg mot de negative effektene av dårlig presse. Negative følelser og forsvarsmekanismer knyttet til negative nyhetsartikler kan også påvirke lokalpolitikeres politiske atferd og beslutningstaking. Politikere som blir utsatt for negative presseoppslag, kan bli mer forsiktige i sin kommunikasjon og atferd, for å unngå ytterligere negativ mediedekning. Dette kan føre til en

endring i politiske prioriteringer eller en nedtoning av kontroversielle politiske standpunkter (Kepplinger & Glaab, 2007).

Sammenfattende kan lesning eller visning av nyhetsartikler føre til ulike følelsesmessige reaksjoner hos lokalpolitikere, som igjen kan påvirke deres politiske atferd og beslutningstaking. Disse følelsene, enten positive eller negative, kan motivere politikere til å lære og tilpasse seg i lys av mediedekningen. Å ta hensyn til disse følelsene og deres potensielle effekter er viktig når man studerer lokalpolitikeres forhold til nyhetsmedier og deres tilpasning til medielogikk.

RQ5: Hvilke følelser nevner politikere når de beskriver reaksjoner på nyhetsdekning av laksedebatten, og hvilke atferdsmessige reaksjoner på de følelsesmessige reaksjonene nevner de?

2.5 Offentlig image

Det er flere selv-presentasjonstaktikker som man kan bruke som politiker. Lokalpolitikere kan ønske å fremstå som kompetente, pålitelige og autentiske for å tiltrekke seg velgere. For å oppnå dette kan politikere bruke ulike taktikker, som å fremheve egne prestasjoner, demonstrere empati og forståelse for velgernes bekymringer, og skape en personlig forbindelse med velgerne (Schütz, 1993). Man kan anta at de aller fleste lokalpolitikere er bevisste på hvordan deres selv-presentasjon oppfattes av publikum, ettersom dette kan påvirke deres troverdighet, pålitelighet og popularitet. På tross av at det kan være vanskelig å vurdere hvordan publikum reagerer, og at det kan hende at man som politiker vurderer dette feil, kan det å forstå publikums oppfatninger hjelpe politikere med å justere deres selv-presentasjon og offentlige image på en måte som er mest effektiv for å vinne støtte (Schütz, 1998a). Velgere kan vurdere politiske aktører som varme dersom de oppfattes som vennlige, sympatiske og omsorgsfulle, mens politiske aktører kan vurderes som kompetente dersom de oppfattes som dyktige, effektive og kunnskapsrike. I mange situasjoner krever det en avveining. For eksempel, når du blir angrepet av en motstander i et talkshow, kan du velge å avbryte motstanderen for å tydeliggjøre at du er engasjert og kompetent. Men samtidig kan det føre til at du fremstår som mindre sympatisk eller varm, fordi du avbrøt før det var din tur (Cuddy, Fiske, & Glick, 2008). Schütz (1998b) presenterer en taksonomi av selv-presentasjonsstiler: påståelig, offensiv, beskyttende og defensiv. Lokalpolitikere kan adoptere en eller flere av disse stilene, avhengig av deres personlige stil og politiske mål. For eksempel, en politiker som ønsker å fremstå som sterk og besluttsom, kan velge en påståelig stil, mens en politiker som ønsker å skape et mer sympatisk og empatisk image, kan velge en mer beskyttende stil.

Valg av selv-presentasjonsstil kan ha stor innvirkning på hvordan et offentlig image formes og oppfattes av velgerne (Schütz, 1998b).

Lokalpolitikere kan bruke en rekke selv-presentasjonstaktikker og stiler for å forme sitt offentlige image og tilpasse seg ulike medieplattformer og målgrupper. Politikere må være bevisste på hvordan deres selv-presentasjon oppfattes av publikum og justere sin tilnærming for å oppnå ønsket effekt. Ved å forstå og bruke ulike selv-presentasjonstaktikker og stiler, kan lokalpolitikere skape et offentlig image som appellerer til velgere og bidrar til deres politiske suksess.

RQ6: Hvilke mål og metoder nevner politikerne at de bruker for å skaffe seg et positivt inntrykk blant publikum?

2.6 Agenda-setting og sakseierskap

Agenda-setting-teorien hevder at media påvirker hvilke saker folk anser som viktige ved å kontrollere hvilke temaer og saker som får mest dekning. Dette innebærer at lokalpolitikere kan oppleve at deres politiske prioriteringer og fokus blir påvirket av medias dekning av ulike politiske temaer (Cook, et al., 1983). Media har en betydelig innflytelse på oppfatningen av hva som er viktige politiske saker. Dette innebærer at lokalpolitikere må være bevisste på medias evne til å forme folks oppfatning av viktige politiske saker og tilpasse sin politiske agenda i tråd med dette (Protess, et al., 1987; Protess D., 1991). Lokalpolitikere kan aktivt bruke media til å fremme saker de er gode på eller har spesiell ekspertise i. Ved å få mediedekning av disse sakene, kan politikere bidra til å sette sin egen politiske agenda og øke sin innflytelse i politiske beslutningsprosesser (Cook et al., 1983; Protess et al., 1987).

Ved å være god på agenda-setting, vil man i større grad få mediebildet til å handle om saker man har høyt sakseierskap til. Sakseierskap er en teori som tar utgangspunkt i at partiene har opparbeidet seg tillit blant velgerne på ulike politiske saker. Et parti med stor tillit på en bestemt sak sies å ha høyt eierskap til denne saken (Bergh & Karlsen, 2019). Forskning har vist en sammenheng mellom velgernes fokus på ulike politiske saker, hvordan de stemmer og valgresultatet. Dette skyldes at velgerne har varierende tillit til partienes kompetanse i ulike saker (Bergh & Karlsen, 2019). Man kan argumentere for at et partis valgkampanje er vellykket når valget i stor grad handler om saker som velgerne mener partiet har bedre politikk på enn konkurrentene (Petrocik, 1996). Media spiller en viktig rolle i denne prosessen, ettersom de kan bidra til å bringe bestemte saker til velgernes dagsorden, samtidig som de langsiktig også er med på å forme hvilke partier som blir sett på som kompetente på

ulike saker (Bergh & Karlsen, 2019, s. 27). I en lokalpolitisk sammenheng kan dette innebære at lokalpolitikere og deres partier søker å fremheve saker der de har høy tillit og sakseierskap for å tiltrekke seg velgere og påvirke medias dagsorden.

Selv om media har en betydelig innflytelse på agenda-setting, er det også begrensninger for denne innflytelsen i visse tilfeller. Dette innebærer at lokalpolitikere også må være oppmerksomme på begrensningene i medias agenda-setting-kapasitet og tilpasse deres politiske strategier deretter (Protess et al., 1985).

Oppsummert er agenda-setting en viktig faktor som lokalpolitikere må ta hensyn til når de vurderer medias innflytelse på politiske saker og beslutningstaking. Politikere kan bruke media for å fremme saker de er gode på og forme deres politiske agenda. Når de prøver å fange mediernes oppmerksomhet, vil politikere vanligvis prøve å ikke bare trekke oppmerksomhet til seg selv, men også saker som de mener er gunstige for dem. Samtidig må de også være oppmerksomme på medias begrensninger i å sette agendaen og tilpasse sine strategier deretter.

RQ7: Hvordan prøver politikere å håndtere saker som media dekker?

RQ8: Hva er politikernes syn på hvor gjennomgripende mediernes makt til å sette dagsorden er?

2.7 Oppfatning av medias framstilling

I denne delen av teorikapitlet skal vi forsøke å se på teori om hvordan politikere opplever medias behandling av dem, og hvilke mekanismer som bidrar til disse oppfatningene.

Skuespiller-observatør-asymmetrien i attribusjon beskriver hvordan individer har en tendens til å forklare egne handlinger med situasjonelle faktorer, mens andres handlinger forklares med disposisjonelle faktorer, altså personlige egenskaper (Malle, 2006). Dette fenomenet kan være relevant for lokalpolitikere som kan oppfatte medias framstilling som urettferdig når fokuset er på personlige egenskaper i stedet for situasjonelle forhold som påvirker deres handlinger.

Det er forskjellige perspektiver på årsakene til handlinger mellom aktører og observatører. Politikere som aktører, er mer tilbøyelige til å fokusere på situasjonelle faktorer som påvirker deres handlinger. Media og publikum, som observatører, kan derimot ha en tendens til å fokusere mer på politikernes personlige egenskaper og disposisjon. Dette kan skape en opplevelse av urettferdig behandling fra media blant lokalpolitikere (Jones & Nisbett, 1972).

Peters (2013) undersøker gapet mellom vitenskap og media og fremhever forskernes rolle som offentlige kommunikatorer. Selv om Peters' arbeid fokuserer på forskere, kan det også være relevant for lokalpolitikere. Begge grupper kan oppleve en kamp for å få deres budskap formidlet i media på en rettferdig og nøyaktig måte, som kan resultere i frustrasjon og en følelse av urettferdig behandling, da gapet mellom vitenskapelig kunnskap og hvordan dette fremstiller i media kan være stort (Peters, 2013).

En spesifikk nyhetsepisode kan påvirke lokalpolitikeres oppfatning av behandlingen fra nyhetsmediene ved å skape en mulighet for politikeren til å forbedre sin kommunikasjon med mediene. Hvis en nyhetsartikkel fremstiller en lokalpolitiker på en negativ måte som skyldes en misforståelse, kan politikeren forsøke å forklare sin posisjon og sette fokus på de viktigste faktorene i saken.

RQ9: Hvordan forklarer politikere ugunstig eller feilaktig medieomtale som de opplevde og hvilke konklusjoner trekker de fra disse forklaringene?

2.8 Forholdet mellom politikere og media

Politikere og journalister spiller en sentral rolle i formidlingen av politiske saker til offentligheten, og et godt samarbeid mellom dem er avgjørende for en effektiv kommunikasjon (Blumer & Gurevitch, 1995).

Lokalpolitikere er avhengige av mediene for å nå ut til velgerne og for å få støtte til deres politiske agendaer. Journalister, på den andre siden, er avhengige av politikere for å få tilgang til informasjon og innsikt i politiske prosesser (Strömback, 2008). Dette gjensidige avhengighetsforholdet kan føre til et samarbeid mellom lokalpolitikere og journalister, som kan ha en innvirkning på politiske beslutninger og handlinger (Blumer & Gurevitch, 1995).

Et godt forhold mellom lokalpolitikere og journalister kan bidra til en mer balansert og nøyaktig fremstilling av politiske saker i media. Dette kan hjelpe politikere med å fremme deres politiske agendaer og tiltrekke seg støtte fra velgerne (Cook T. , 2005). På den andre siden kan et dårlig forhold mellom politikere og journalister føre til misforståelser, konflikter og en negativ fremstilling av politiske saker i media (Strömback, 2008).

Forholdet mellom politikere og journalister også påvirke politiske beslutninger og handlinger gjennom prosesser som «medialisering» og «spillramme» (Strömback, 2008). Medialisering refererer til hvordan politikere tilpasser seg og internaliserer medias logikk for å maksimere deres eksponering og innflytelse, mens spillramme refererer til hvordan media og politikere

fremstiller politikk som et spill der målet er å vinne fremfor å løse problemer og fremme offentlig interesse (Strömback & Esser, 2009).

I sum, er politikeres forhold til journalister avgjørende for hvordan politiske beslutninger og handlinger formidles og oppfattes av offentligheten. Et godt forhold mellom lokalpolitikere og journalister kan bidra til en mer balansert og nøyaktig fremstilling av politiske saker, noe som kan ha en positiv innvirkning på politiske beslutninger og handlinger.

RQ10: Hvordan beskriver politikerne forholdet mellom seg selv og journalister?

3 Metode

Denne studien vil undersøke lokale politikeres erfaringer med å håndtere nyhetsmedier ved å anvende det teoretiske perspektivet om gjensidige medieeffekter og mediatisering av politikk. Spesifikt vil den analysere saken om lakseoppdrett i norske kystkommuner, som var preget av betydelig konflikt da regjeringen kunngjorde planer om endringer i beskatningen av lakseoppdrett. For å oppnå dette formålet vil studien benytte kvalitative intervjuer med lokalpolitikere, hvor en intervjuguide er utformet og basert på sentrale komponenter i teoriene om gjensidige medieeffekter og mediatisering.

I dette kapittelet vil jeg forklare valget av metode og de beslutningene som er tatt gjennom forskningsprosessen. Jeg vil presentere hvordan jeg har tatt disse metodiske valgene og hvordan de har påvirket og formet arbeidet i denne studien om medieeffekter på politikere. Målet med dette kapittelet er å sikre mest mulig åpenhet i forskningen, noe som er viktig for at leseren skal kunne vurdere kvaliteten på forskningen som er gjort (Tjora, 2017). Jeg vil først forklare min generelle datainnsamlingsmetode som er basert på kvalitative intervjuer. Jeg vil deretter presentere detaljene i min metode for utvalg av informanter, design av intervjuguiden og gjennomføringen av intervjuene. Jeg vil også diskutere eventuelle utfordringer og begrensninger knyttet til min metode og hvordan jeg har adressert disse. Videre vil jeg redegjøre for min tilnærming til analyse av dataene, før jeg vil forklare min overordnede tilnærming til analyse av intervjudata, som inkluderer systematisk koding og kategorisering av dataene. Gjennom hele kapittelet vil jeg fokusere på å gi så mye informasjon som mulig om mine metodiske valg og hvordan de har påvirket forskningsprosessen og sluttresultatet. Dette vil bidra til å sikre at leseren kan vurdere kvaliteten på forskningen og dens pålitelighet.

3.1 Valg av forskningsmetode

Formålet med dette forskningsprosjektet er å forsøke å besvare problemstillingen: «*Hvordan opplever lokalpolitikere at nyhetsartikler om lakseoppdrett påvirker deres politiske beslutninger og prioriteringer i lys av mediatiseringen av politikk og hybridisering av mediesystemet?*». Kvalitativ forskning gir forskeren muligheten til å dykke dypere inn i emnet man forsker på og å få en mer detaljert og omfattende forståelse av fenomenet. Kvalitative intervjuer har visse begrensninger som det er viktig å være oppmerksom på. Et av disse er det vi kan kalle et bevissthetsfilter. Det betyr at alt en person kan formidle gjennom intervjuet er begrenset til det som er bevisst for dem, og det kan være påvirket av ulike sosiale ønsker, projeksjoner og rasjonaliseringer. Det er sannsynlig at mye av denne rasjonaliseringen kun

skjer under selve intervjuet, og dermed kan det måles noe som ikke ville eksistert uten intervjuet. Det er viktig å være oppmerksom på at intervjuobjektene kan være påvirket av ulike bevissthetsfilter, som kan påvirke deres evne til å gi objektive og sanne svar. Dette kan føre til at noen aspekter av deres opplevelser og perspektiver ikke blir fullstendig fanget opp gjennom intervjuene. Det er derfor nødvendig å være kritisk og ta hensyn til denne potensielle skjevheten når man analyserer og tolker resultatene fra kvalitative intervjuer. Ved bruk av kvalitative metoder som intervjuer, kan forskeren få tilgang til en rekke oppfatninger, meninger, holdninger og tanker som ellers kunne ha gått tapt ved bruk av kvantitativ metode (Tjora, 2017).

I og med at dette forskningsprosjektet ser på lokalpolitikeres erfaringer med å håndtere nyhetsmedier i lys av det teoretiske perspektivet om gjensidige medieeffekter og medialisering av politikken, med grunnrenteskatten som case, er det valgt å intervju lokalpolitikere i kommuner med lakseoppdrett som et stort næringsgrunnlag. Lokalpolitikere i kommuner med lakseoppdrett som en stor næringsvei ble valgt for å skaffe dypere innsikt i temaet, gitt deres direkte engasjement og påvirkning av beslutninger relatert til lakseoppdrett, og den merkbare effekten av disse beslutningene i lokalsamfunnene deres. Disse personene regnes som nøkkelinformanter innenfor oppgavens tematikk, samtidig som de regnes som ressurssterke personer. På bakgrunn av dette var det rasjonelt å velge semi-strukturert eliteintervju som min forskningsmetode. Denne formen for kvalitative intervjuer gir forskeren muligheten til å få et dypere forståelse av fenomenet fra intervjuobjektets ståsted. Målet med intervjuet er å skaffe oppfatninger og erfaringer fra intervjuobjektet som kan brukes til å forstå sammenhenger utover deres individuelle opplevelser (Tjora, 2017). Aberbach og Rockman (2002) påpeker at strukturerte intervjuer med klare svaralternativer kan være problematisk å bruke i eliteintervjuer, da intervjuobjektene kan ha behov for å utbrodere svarene sine (Aberbach & Rockman, 2002). For å unngå dette har jeg valgt å bruke relativt åpne spørsmål i mine intervjuer, slik at intervjuobjektene kan uttrykke seg så fritt som mulig innenfor de rammene jeg har satt.

Jeg gjennomførte totalt 7 intervjuer i mitt forskningsprosjekt, hvor det første intervjuet ble brukt som et pilotintervju. Under pilotintervjuet erfarte jeg at mine spørsmål var for åpne og ikke i tilstrekkelig grad fokusert på temaet for oppgaven min. Lokalpolitikeren jeg intervjuet brukte mesteparten av tiden på å snakke om temaer som ikke hadde en relevans for forskningsproblemet, og jeg følte derfor et behov for å ta grep. I denne metodiske tilnærmingen er det viktig å være oppmerksom på og redusere insentiver for selvframstilling,

projeksjon av sosialt ønskelig atferd i deres rapporter, samt andre potensielle skjevheter i deres egenrapportering. Denne trusselen er spesielt betydningsfull for politikere som kan være vant til å presentere seg selv på en positiv måte og styre samtaleemner. Det er derfor nødvendig å designe ethvert måleinstrument på en måte som minimerer risikoen for at politikerne lykkes med å skifte fokuset til intervjuet som fører til systematiske blindsoner i dataene og analysen min. Som et resultat av pilotintervjuet valgte jeg å gjøre endringer i intervjuguiden før de neste intervjuene. Målet med endringene var å skape en mer strukturert tilnærming som sikret at jeg fikk relevant informasjon for oppgaven min. De nye spørsmålene var utformet på en slik måte at informantene fortsatt hadde frihet til å uttrykke seg fritt, samtidig som de ga en tydeligere fokus på temaet. Et eksempel på en endring som skjedde var at spørsmålet: *«hvilke effekter har grunnrenteskatten hatt på kommunen din, og innbyggerne i kommunen?»*, ble endret til å lyde slik: *«Hvordan tror du innbyggerne reagerer på nyheter om denne skatten? Hvordan tror du innbyggerne spekulerer i effekten av at denne skatten potensielt innføres, og hvilket inntrykk har du av deres holdning til denne?»* I tillegg implementerte jeg flere strategier under intervjuene for å begrense selvframstilling, sosialt ønskelig atferd og potensielle skjevheter i informantenes svar. Dette inkluderte bruk av nøytrale spørsmål for å unngå forhåndsbestemte svar, klargjøring av garantert anonymitet for å redusere presset for sosialt aksepterte svar, og oppfordring til informantene om å gi detaljerte svar når det var uklarerheter. Disse endringene fungerte mye bedre, og intervjuene var i større grad fokusert på temaet for oppgaven. Derfor har jeg valgt å ikke inkludere pilotintervjuet i min analyse, da det ikke ga relevant informasjon for mitt forskningsprosjekt. Gjennom å gjennomføre et pilotintervju og justere intervjuguiden i tråd med erfaringene fra dette intervjuet, kunne jeg sikre at jeg fikk relevant og tilstrekkelig informasjon i de påfølgende intervjuene. Dette viser viktigheten av å ha en fleksibel tilnærming til forskning og være åpen for å justere metodene underveis for å sikre at man får mest mulig ut av forskningsprosessen.

3.2 Utvalg

Case-studien i denne oppgaven omfatter lokalpolitikere fra kommuner hvor lakseoppdrett er et betydelig næringsgrunnlag. Valget av en spesifikk case bidrar til å holde politikerne fokuserte på et relevant og presist emne. Lakseoppdrettsnæringen er viktig for Norges økonomi, og i kommuner der denne næringen dominerer, vil politiske avgjørelser direkte og indirekte påvirke samfunnet. I tillegg er saken om grunnrenteskatt på lakseoppdrett kontroversiell og aktuell, noe som tillater identifikasjon av relevante intervjuobjekter. Med et

betydelig antall innbyggere engasjert i eller relatert til lakseoppdrett, gir disse kommunene en rik kontekst for undersøkelsen.

Intervjuobjektene i oppgaven ble nøye valgt ut basert på et sett med kriterier før de ble kontaktet. Kriteriene ble valgt ut for å sikre at informantene hadde relevant kunnskap og erfaringer om temaet for oppgaven. Det første kriteriet var at informantene måtte inneha et politisk verv i kommunen, enten ved å sitte i kommunestyret eller være leder eller nestleder for et lokallag i kommunen. Dette var for å sikre at informantene hadde et inngående kjennskap til lokalpolitikk og kunne gi innsikt fra et politisk ståsted, i tillegg til at det er sannsynlig at de har medieerfaring når de innehar en slik ansvarlig posisjon. Det andre kriteriet var at lokalpolitikere skulle være fra en kommune som hadde lakseoppdrett som et stort næringsgrunnlag. Dette var på grunn av at oppgaven fokuserer på nyhetsartikler om lakseoppdrett og har den sagnomsuste grunnrentesaken som case. Kommunene måtte ha betydelige inntekter fra lakseoppdrett, og en vesentlig del av kommunens innbyggere måtte jobbe med eller i forbindelse med lakseoppdrett. Det tredje og siste kriteriet var at lokalpolitikere måtte ha figurert i en nyhetsartikkel om lakseoppdrett minst en gang. For å finne ut av dette benyttet jeg meg av programmet ATEKST RETRIVER, som er et program som *«inneholder papiravisenes originale utgaver av norske riks-, region- og lokalaviser samt et mangfold av magasiner og tidsskrifter. Her finnes over 1000 norske aviser og andre periodika, nesten 400 kommunale nettsider og radio- og TV-ressurser på nett»* (NTNU, u.d.). Dette var en ganske tidkrevende prosess, men noe som jeg vurderte som viktig for oppgavens kvalitet da det var for å sikre at informantene hadde erfaring med å samhandle med media og kunne gi innsikt fra et mediemessig ståsted. Ved å bruke disse kriteriene kunne jeg sikre at informantene hadde relevant kunnskap og erfaringer om temaet for oppgaven og kunne gi innsikt fra et politisk, næringsmessig og mediemessig ståsted. Det var også viktig å sikre at informantene var fra kommuner som var relevante for oppgaven og kunne gi innsikt om lakseoppdrett som et stort næringsgrunnlag. Dette vil bidra til å gjøre forskningsresultatene mer pålitelige og representative for den faktiske situasjonen i kommunene.

Selv om Tjora (2017, s. 39) skriver: *«En empirisk basert mastergradsoppgave basert på dybdeintervjuer kan typisk ha 10-15 intervjuer»*, har jeg kun gjennomført 7 intervjuer hvorav 6 er en del av analysen. Dette var på grunn av flere årsaker. For det første kan det være utfordrende å rekruttere informanter til eliteintervjuer, spesielt når man har strenge kriterier for utvalg av informanter, og når informantene har travle arbeidstider. Jeg opplevde dette som en utfordring, da det var begrensede antall lokalpolitikere i kystkommuner der lakseoppdrett

spilte en betydelig rolle som næring, og som samtidig hadde vært involvert i nyhetsartikler om lakseoppdrett. Det var nødvendig å identifisere disse politikerne, kontakte dem, overtale dem til å delta i studien, og finne et passende tidspunkt for intervjuene. Dette viste seg å være en tidkrevende prosess som involverte grundig forskning og kommunikasjon for å sikre deltakelse fra relevante informanter. I tillegg fikk jeg en følelse av metning i datainnsamlingen etter det siste intervjuet, ettersom denne samtalen ikke i stor grad tilførte noe nytt som ikke allerede hadde blitt dekket i de første 6 intervjuene. Dette, kombinert med veileders anbefaling om at 7 intervjuer ville være tilstrekkelig i dette tilfellet for å belyse problemstillingen, førte til at jeg valgte å avslutte datagenereringsprosessen etter 7 intervjuer.

Av de 6 intervjuene som ble inkludert i analysen var det en fin kjønnsbalanse, med 3 kvinnelige og 3 mannlige informanter. Videre var politikerne relativt mangfoldige langs den ideologiske skalaen, med tre informanter som representerte regjeringspartiene per juni 2023 (AP og SP), én informant fra et parti til venstre for regjeringspartiene, og to informanter som befant seg til høyre på den politiske akse. Selv om man kan hevde at fordelingen ikke er perfekt jevn, er det viktig å merke seg at regjeringspartiene, sammen med Høyre og Frp, typisk er de største partiene i distriktene, som inkluderer områder med betydelig lakseoppdrett. Omvendt er partier som Venstre, SV og Rødt, som befinner seg til venstre for regjeringspartiene, tradisjonelt mindre fremtredende i distriktene. Denne fordelingen ble også observert under kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019 (NRK, 2019). Basert på dette kan man argumentere for at fordelingen av politikerne langs den politiske akse var mangfoldig og gjenspeilet den politiske situasjonen i kommunene der lakseoppdrett er en betydelig økonomisk sektor. Det er også verdt å merke seg at samtlige lokalpolitikere som ble intervjuet, var mellom 30 og 60 år gamle, noe som bidrar til en viss aldersdiversitet i utvalget."

I løpet av intervjuene valgte jeg å spørre informantene om deres egen oppfattelse av sin medieerfaring i forhold til en gjennomsnittlig politiker. Dette ble målt på en skala fra 1 til 10, der 1 indikerte liten medieerfaring, 5 tilsvarte gjennomsnittlig medieerfaring og 10 betydde ekstremt høy medieerfaring eller medieekspertise. Resultatene viste at den informant som vurderte seg selv som minst medieerfaren, hadde en score på 5, som er på linje med gjennomsnittet for politikere. De resterende informantene hadde scoringer mellom 6 og 8, som betyr at de hadde over gjennomsnittlig til særdeles god medieerfaring. Dette antyder at politikerne som ble intervjuet hadde en høyere grad av medieerfaring enn gjennomsnittet blant politikere generelt.

For å ivareta informantenes anonymitet har alle informantene blitt tildelt pseudonymer. I tillegg har jeg valgt å indikere den politiske plasseringen til lokalpolitikeren ved å bruke bokstavkoder. Lokalpolitikeren til venstre for regjeringspartiet har fått et pseudonym som begynner med bokstaven "V", mens de som representerer et regjeringsparti har pseudonymer som begynner med bokstaven "R". Lokalpolitikerne til høyre på den politiske akse har fått pseudonymer som begynner med bokstaven "H". Jeg har valgt å ikke inkludere informasjon om politisk rolle i kommunen, navn på kommunen, partitilhørighet, kjønn og alder, da dette kan øke risikoen for identifisering av informantene.

Hver enkelt av informantene blir presentert her:

Tabell 1. Oversikt over informantene

NAVN:	HVOR PÅ DEN POLITISKE AKSEN PARTIET BEFINNER SEG:
HUGO	Til høyre for regjeringspartiene
RUNE	Regjeringsparti
HEDDA	Til høyre for regjeringspartiene
RANDI	Regjeringsparti
VIBEKE	Til venstre for regjeringspartiene
ROY	Regjeringsparti

3.3 Intervjuguide

Intervjuguide er et viktig verktøy for å strukturere og organisere kvalitative intervjuer. Ifølge Tjora (2017), gir intervjuguiden en oversikt over de tematiske områdene som skal dekkes i løpet av intervjuet og kan bidra til å holde fokus på de teoretiske konseptene som er sentrale for forskningsprosjektet. For å utarbeide intervjuguiden (vedlegg), ble teorien som er lagt til grunn for denne masteroppgaven gjennomgått for å identifisere de relevante konsepter og temaer som kunne undersøkes. Dette innebar å formulere spørsmål og temaer som er relaterbare til teorien, slik at intervjuene kunne gi innsikt i hvordan teorien gjenspeiles i lokalpolitikernes erfaringer og synspunkter. Jeg valgte derfor å formulere ulike forskningsspørsmål knyttet til hver enkelt del av teorien, og forskningsspørsmålene ble oversatt til ett eller flere intervju spørsmål hver. Ved å bruke en intervjuguide basert på teorien, sikrer man at intervjuene blir systematiske og målrettede, samtidig som det gir en viss fleksibilitet for å følge opp interessante temaer og nyanser som måtte oppstå under intervjuet (Tjora, 2017). Dette bidrar til at intervjuene gir en dypere forståelse av de teoretiske

konseptene i konteksten av lokalpolitikk og hvordan dette er relatert til forskningsformålet. I denne masteroppgaven ble intervjuguiden utarbeidet på en måte at den i størst mulig grad reflekterte de teoretiske konseptene og problemstillingene, og samtidig ga rom for å utforske lokalpolitikernes unike perspektiver og erfaringer. Dette bidro til en rik og detaljert datainnsamling, som ga grunnlag for å analysere og forstå hvilken innvirkning nyhetsartikler kan ha på lokalpolitikk og beslutningstagere.

Intervjuguiden til intervjuene var delt inn i 6 ulike deler, hvor alle delene hadde ulike formål for å besvare problemstillingen. Den første delen, oppvarmingsdelen, inneholdt spørsmål om hva politikeren leser/ser av nyheter, hvor mye tid de bruker på og se/lese nyheter og hva de lærer av denne visningen. Denne delen var estimert til å ta ca. 5 minutter.

I den andre delen av intervjuene ble politikere bedt om å reflektere over en spesielt interessant artikkel eller program de hadde lest eller sett nylig. Deretter ble de bedt om å utdype hva som gjorde denne spesiell, og de fikk ulike spørsmål om hvilken påvirkning og effekt de trodde denne episoden hadde på dem selv og på leserne/seerne. Den tredje delen av intervjuene omhandlet politikernes offentlige image, hvor de fikk spørsmål om hvordan de vurderte dette, hvor de hentet informasjon om seg selv fra, og hvordan de ønsket å fremstå utad. I den fjerde delen av intervjuene ble lokalpolitikere presentert med en nyhetsartikkel der de selv var omtalt som jeg hadde valgt ut. Kriteriet for valg av nyhetsartikkel var at den aktuelle lokalpolitikeren var en del av artikkelen, og at temaet enten handlet om laksenæringen eller er relevant for laksenæringen. Det var relativt store forskjeller på artikkelen som jeg valgte til hver enkelt lokalpolitiker. Artikkelen varierte fra det som jeg vurderte som negative og positive nyhetsomtaler av partiet til lokalpolitikeren, leserinnlegg som var skrevet av lokalpolitikeren selv, artikler skrevet på bakgrunn av offentlige debattarrangementer og tilsvarende på andre aktørers utspill. Begrunnelsen for at jeg valgte ulike typer artikler var for å oppnå et bredt inntrykk av hvordan en nyhetsartikkel som en lokalpolitiker er en del av kan oppleves. Deretter ble de stilt ulike spørsmål knyttet til denne artikkelen, som deres interaksjon med mediet i forbindelse med publiseringen, deres oppfatning av behandlingen i artikkelen, og hvordan de trodde innbyggerne reagerte på denne typen artikkel. Den femte delen av intervjuene omhandlet grunnrenteskatten. Her ble politikere spurt om hvordan de vurderte innbyggernes reaksjoner og spekulasjoner knyttet til skatten, hvordan de fikk informasjon om dette, deres personlige syn på skatten og deres vurdering av mediedekningen av saken. Hver av disse delene ble estimert til å vare omtrent 10 minutter.

I den siste delen av intervjuene, eller avrundingsdelen, ble det stilt flere spørsmål som ikke passet inn i de tidligere delene. Dette inkluderte spørsmål om politikernes vurdering av det politiske mediespillet og eventuelle endringer i dette, faktorer de mente påvirket dekningen av laksenæringen, deres uttalelser i media og deres forhold til lokale journalister. Til slutt fikk de også muligheten til å tilføye informasjon, komme med presiseringer eller dele generelle betraktninger. Denne delen av intervjuet ble også estimert til å ta omtrent 10 minutter. Ved å strukturere intervjuene på denne måten, håpet jeg å skape en god flyt og skape tillit mellom meg og informantene, samtidig som jeg kunne få svar på de spørsmålene som var mest relevante for problemstillingen. For mer detaljert informasjon om intervjuguiden, se vedlegg 1.

3.4 Gjennomføring

Intervjuene for denne forskningen ble strategisk organisert og gjennomført i perioden fra 8. til 31. mars 2023. Prosessen med å kontakte potensielle informanter ble veiledet av anbefalingene til Beckmann & Hall (2013). For å sikre at deltakerne forstod formålet, metoden og betydningen av studien, ble det sendt ut en detaljert forespørsel via e-post (vedlegg 2). Denne forespørselen inkluderte en grundig forklaring av forskningsprosjektet og opplegget for intervjuene, samt et mer detaljert informasjonsskriv (vedlegg 3) og samtykkeskjema for å ivareta forskningsetiske hensyn. Intervjuene ble utført digitalt via Microsoft Teams, et valg som reflekterte behovet for både fleksibilitet og tilpasning til de travle timeplanene til informantene. Digital kommunikasjon gjorde det mulig å effektivt koordinere og administrere tidspunkter for intervjuer, en spesielt viktig faktor gitt utfordringene ved å rekruttere deltakere til eliteintervjuer. Alle intervjuene ble registrert ved hjelp av en håndholdt opptaker for å sikre påliteligheten av datainnsamlingen. Detaljerte og ordrette transkripsjoner ble deretter opprettet, noe som ga mulighet for nøyaktig gjengivelse av informantenes egne ord i analysen. Denne metoden styrket ikke bare dataenes troverdighet, men bidro også til å ivareta informantenes autentiske stemmer, en sentral komponent for å forstå deres opplevelser og perspektiver i analysen.

Jeg valgte å som nevnt å ha en kort oppvarmingsdel og en avsluttende del med en rekke spørsmål som ikke passet inn i de tidligere delene av intervjuet. Dette skyldtes at jeg ønsket å fokusere mest på de spørsmålene som var mest relevante for forskningsspørsmålet og at jeg hadde begrenset tid til rådighet. Før intervjuet startet, minnet jeg de som ikke hadde signert samtykkeskjemaet og sendt det på forhånd, om å gjøre dette før intervjuet kunne begynne. Jeg

ba også om at de bekreftet at de hadde mottatt informasjonen om prosjektet og hvordan datamaterialet skulle brukes videre.

Som masterstudent så hadde jeg svært lite erfaring som intervjuer før dette forskningsprosjektet. Man kan derfor si at læringskurven var bratt fra det ene intervjuet til det andre. En ting jeg ble betydelig flinkere på var å ta pauser mellom spørsmålene. Dette gjorde at de intervjuene som ble gjennomført senest, fikk jeg ofte noen ekstra svar og argumenter mellom spørsmålene. Dette kan skyldes det som Tjora (2017) skriver, nemlig at informanter ofte kan oppleve stillhet over tid som pinlig, og at de derfor tar grep og fyller stillheten med mer informasjon (Tjora, 2017).

Selv om spørsmålene i intervjuet var strukturert etter tema, ble under flere av intervjuene rekkefølgen endret eller noen spørsmål hoppet over, basert på hva informantene svarte. Dette var nødvendig da noen informanter besvarte spørsmålene før jeg hadde fått stilt dem, og for å unngå å stille de samme spørsmålene på nytt, refererte jeg heller tilbake på svarene de allerede hadde gitt. Dette skapte god flyt i intervjuene, og jeg unngikk å gi et inntrykk av at jeg ikke fulgte med på hva informantene sa. Etter hvert ble det også tydeligere for meg når informantene faktisk hadde snakket ferdig eller om de hadde mer informasjon å dele. Jeg tok hensyn til dette ved å gi dem mer tid til å tenke seg om eller stille oppfølgingsspørsmål der det var nødvendig. Selv om endring av rekkefølgen på spørsmålene under intervjuene kan påvirke kvaliteten på svarene og gjøre det vanskelig å sammenligne med andre informanter, valgte jeg likevel å gjøre det slik. Dette er fordi rekkefølgen på spørsmålene ikke anses som like viktig i eliteintervjuer som for eksempel i surveyundersøkelser, som krever en mer standardisert tilnærming (Beckmann & Hall, 2013; Leech, Baumgartner, Berry, Hojnacki & Kimball, 2013).

En av de viktigste forutsetningene for et vellykket eliteintervju er å etablere tillit mellom forskeren og informantene (Tjora, 2017). Denne tilliten kan ha blitt opparbeidet allerede gjennom profesjonell kommunikasjon før intervjuene ble gjennomført. For å tilpasse meg informantenes travle hverdag, fikk de selv bestemme tidspunktet for intervjuene i perioden 8-31 mars, slik at de kunne finne et tidspunkt som passet for hver enkelt. Selv om to av møtene ble utsatt med kort varsel på grunn av uforutsette hendelser fra informantenes side, klarte jeg å opprettholde god kommunikasjon med informantene og finne alternative tidspunkter som passet for begge parter. Dette bidro til å bygge ytterligere tillit og respekt mellom meg som forsker og informantene.

Intervjuene varierte i lengde, og det var ingen av dem som var helt identiske. Det korteste intervjuet varte i 47 minutter, mens det lengste varte i 1 time og 12 minutter. Årsakene til forskjellene i varigheten kan delvis tilskrives at noen informanter brukte mer tid på å reflektere og utdype sine svar enn andre. I det korteste intervjuet var det også tydelig at informanten hadde et viktig møte like etterpå, og dette førte til at både jeg og informanten følte litt tidspress. Dette kan ha bidratt til kortere svar og mindre utdypning enn i de andre intervjuene. Jeg gjorde mitt beste for å dekke alle de planlagte temaene og spørsmålene, men i noen tilfeller kunne jeg ha hoppet raskere til neste spørsmål enn ønskelig på grunn av tidspresset.

Jeg prioriterte å begynne transkriberingen så raskt som mulig etter hvert intervju. Under intervjuene tok jeg små notater om stemninger, reaksjoner og andre relevante observasjoner for å ikke miste den stemningen som ble formidlet av informantene (Tjora, 2017). Alle intervjuene ble transkribert til bokmål, mens engelske ord, uttrykk og setninger ble bevart i originalspråket. Dette ble gjort for å opprettholde nøyaktigheten og integriteten til informantenes svar og uttrykk.

3.5 Koding

Koding av eliteintervjuer krever gode prosedyrer for å sikre at analysen er grundig og presis. Eliteintervjuer kan ofte gi sammenhengende og velformulerte svar, og informantene kan gi produktive og effektive svar. Jeg opplevde dette også i mine intervjuer, og derfor er det viktig at kodingssystemet gir rom for å fange opp individuelle svar, samtidig som det gir nok struktur til å forenkle analysen av materialet etterpå (Aberbach & Rockman, 2002).

Jeg benyttet meg av en tematisk analyse når jeg kodet, som er en fleksibel og nyttig metode for å identifisere, analysere og rapportere mønstre og temaer i datasettet (Braun & Clarke, 2006). Ifølge Tjora (2017) innebærer koding en systematisk og iterativ prosess der forskeren går gjennom dataene flere ganger for å identifisere og merke meningsfulle enheter. I denne oppgaven startet kodingsprosessen med en grundig gjennomlesning av oppgavens teori, intervjuguiden og intervjudataene for å bli kjent med innholdet og få en oversikt over de ulike temaene og mønstrene. Deretter ble det utviklet en kodebok, som ble revidert og justert gjennom hele kodingsprosessen.

Gjennom kodingsprosessen ble det kontinuerlig reflektert over hvordan koder og temaer relaterte seg til de teoretiske konseptene og problemstillingene i oppgaven. Dette bidro til en dypere forståelse av hvordan teorien gjenspeiles i lokalpolitikernes erfaringer og perspektiver

og ga grunnlag for en grundig analyse av hvordan nyhetsartikler har en innvirkning på lokalpolitikk og beslutningstagere.

3.6 Informert samtykke og konfidensialitet

Alle informantene har gitt et skriftlig informert samtykke til å delta i forskningsprosjektet. Informert samtykke er en sentral etisk retningslinje i forskning som innebærer at deltakerne må gi sin informerte og frivillige godkjennelse for å delta i forskningsprosjektet. Dette betyr at forskningsinformantene skal få nødvendig informasjon om undersøkelsens formål, design, risikoer og fordeler før de gir sitt samtykke. Videre skal de være klar over at de har rett til å trekke seg ut av undersøkelsen når som helst uten at det skal få noen negative konsekvenser for dem. Denne prosessen sikrer at deltakerne forstår hva forskningsprosjektet dreier seg om og hva som forventes av dem, og at de gir sitt samtykke på et informert grunnlag. Å sikre informert samtykke er viktig for å ivareta deltakernes autonomi og verdighet, og for å unngå at forskningen gjør skade på deltakerne (Kvale, Brinkmann, Anderssen, & Rygge, 2015).

Konfidensialitet i forskning betyr at sensitiv informasjon om informantene ikke blir avslørt. Dette kan være personopplysninger som kan identifisere dem (Kvale, Brinkmann, Anderssen, & Rygge, 2015). I invitasjonen til undersøkelsen ble informantene informert om at alle personopplysninger ville bli anonymisert. Dette betyr at i oppgaven blir det ikke oppgitt hvilken kommune lokalpolitikeren er fra eller hvilken politisk stilling de har. Dette var viktig for å sikre at informantene kunne snakke fritt om temaet. Som offentlige personer er politikerne avhengige av et godt forhold til media, og for å sikre at de kunne gi ærlige og åpne svar, var det viktig å kunne garantere anonymitet.

Masterprosjektet er meldt inn til SIKT – Personvernforbundet, og har fått godkjenning (vedlegg 4). Prosjektet vil ikke innhente sensitive personopplysninger.

3.7 Diskusjon av metodiske begrensninger

3.7.1 Pålitelighet og gyldighet

Validitet og reliabilitet er viktige faktorer å ta hensyn til når man vurderer kvaliteten på forskning. Innenfor kvalitativ forskning erkjenner man at fullstendig nøytralitet og objektivitet ikke er mulig å oppnå, og derfor er det ekstra viktig å sikre påliteligheten og gyldigheten i forskningsprosessen. Dette kan oppnås gjennom å være åpen om forskerens posisjon og faktorer som kan påvirke forskningsarbeidet, samtidig som man beskriver hvilke metoder som er valgt, og hvordan oppgaven er forankret innenfor relevant teori og forskning (Tjora, 2017). På denne måten kan man sikre at forskningen er så pålitelig og gyldig som mulig, til tross for at fullstendig nøytralitet og objektivitet ikke kan oppnås.

Et godt utvalg av informanter er avgjørende for å sikre høy reliabilitet i forskningsprosjektet. Oppgavens omfang og begrensningene knyttet til å gjennomføre en masteroppgave satte begrensninger i forhold til hvor mange intervjuer som var hensiktsmessig å gjennomføre. Alt i alt er jeg fornøyd med å ha klart å skaffe 7 relevante og interessante informanter til forskningsprosjektet. Selv om antallet intervjuer ikke er så stort som anbefalt av Tjora (2017), er jeg trygg på at datamaterialet jeg samlet inn var tilstrekkelig til å besvare problemstillingen min og gi en god forståelse av hvordan lokalpolitikere oppfatter nyhetsartikler i forhold til lakseoppdrett.

Det er viktig at datainnsamlingen gir det samme resultatet dersom den gjentas på samme måte flere ganger. Samtidig må man reflektere over forskningens repliserbarhet og hva som gjør akkurat denne studien med disse informantene unik. Som forsker er det også viktig å være bevisst på sin egen rolle og påvirkning, og ta hensyn til egne holdninger og oppfatninger som kan påvirke tolkningen av informantenes utsagn (Tjora, 2017). I mitt tilfelle har jeg en personlig forståelse av temaet grunnrenteskatt og kjennskap til betydningen lakseoppdrett har på distrikt-Norge. For å motvirke eventuelle tolkningsfeller har jeg vært nøytral i mine oppfølgingsspørsmål og i aller høyeste grad forsøkt å ikke uttrykke mine egne meninger under intervjuene. Det kan det være problematisk for informantene hvis forskeren presenterer sin tolkning som om den tilhørte informantene (Kvale, Brinkmann, Anderssen, & Rygge, 2015). Med dette i mente har jeg vært nøye med å klargjøre mine egne tolkninger av datamaterialet, slik at det ikke skal oppstå misforståelser eller feilaktige forestillinger om informantenes meninger og synspunkter.

Validitet er et viktig begrep innen kvalitativ forskning, og handler om i hvor stor grad forskningen faktisk svarer på forskningsspørsmålet. Validitet kan økes ved å knytte forskningen til relevant teori og tidligere forskning (Tjora, 2017). Jeg har derfor tatt utgangspunkt i tidligere forskning om tematikken i utarbeidelsen av intervjuguiden og i analyseprosessen. Samtidig har jeg vært bevisst på min egen rolle som forsker og hvordan dette kan påvirke validiteten i forskningen. Ved å være åpen om min egen posisjon og reflektere rundt eventuelle faktorer som kan påvirke forskningsarbeidet, øker jeg troverdigheten og validiteten i oppgaven.

Eliteintervjuer krever god kompetanse og kunnskap hos intervjueren for å produsere kvalitetsdata som kan gi grunnlag for en gyldig argumentasjon. Dette er spesielt viktig siden elitepersoner ofte blir spurt om deres meninger og tanker, og intervjueren må være godt kjent med temaet i oppgaven (Kvale, Brinkmann, Anderssen, & Rygge, 2015). Det er også viktig å

huske på at informantene ikke har noen forpliktelse til å være objektive eller fortelle sannheten, og de kan ha tenkt igjennom hva de skal si før intervjuet bevisst eller ubevisst (Berry, 2002). For å unngå dette, er det viktig å bruke flere kilder som flere intervjuer, teorier og annen relevant informasjon. Videre bør intervjueren unngå å utfordre intervjuobjektet eller være skeptisk til informasjonen som gis under intervjuene. I eliteintervjuer har informantene ofte god evne til å uttrykke seg, og forskeren kan dermed lett havne i en underdanig rolle og miste kontrollen over situasjonen. Selv opplevde jeg ikke å miste kontrollen under mine intervjuer, men jeg merket at i ett av intervjuene var det vanskelig å etablere en relasjon eller ramme da informanten var stresset for å rekke et viktig møte, mens jeg muligens var opptatt av å rekke alle spørsmålene. I og med at alle informantene enten mente at de var like medieerfarne som en gjennomsnittlig politiker eller høyere, kan det tyde på at eliteintervju var et riktig valg av intervjuform. I tillegg er de i bedre stand til å gi innsikt i hvordan medier påvirker lokalpolitikken, da informantene regner seg selv som relativt medieerfarne.

3.7.2 Generaliserbarhet

Generaliserbarheten av en studie viser til i hvilken grad funnene kan overføres til andre kontekster eller settinger. Selv om kvalitativ forskning som denne ikke nødvendigvis har som mål å være generaliserbar i en statistisk forstand, er det viktig å vurdere om og hvordan funnene kan anvendes i andre sammenhenger (Bryman, 2016). Dette prosjektet er basert på intervjuer med lokalpolitikere i kommuner der lakseoppdrett er et stort næringsgrunnlag, og fokuserer på deres opplevelser av hvordan nyhetsartikler påvirker deres politiske beslutninger. I denne konteksten kan vi snakke om to typer generaliserbarhet: teoretisk og overføringsbarhet.

Teoretisk generaliserbarhet handler om hvorvidt funnene gir innsikt som kan bidra til å utvide eller modifisere eksisterende teorier (Bryman, 2016). Funnene fra dette prosjektet kan bidra til teorier om medias innflytelse på politiske beslutninger, spesielt i sammenheng med lokal politikk og sektorspesifikke saker som lakseoppdrett. Overføringsbarhet refererer også til muligheten for å anvende funnene i andre kontekster (Lincoln & Guba, 1985). Selv om intervjuene er begrenset til spesifikke kommuner og emnet lakseoppdrett, kan de likevel ha relevans for andre politiske beslutningstakere og kontekster hvor mediadekningen er sentral. Det er imidlertid viktig å merke seg at det vil være opp til den enkelte leser å vurdere i hvilken grad funnene er overførbare til deres egen kontekst (Bryman, 2016). Det er viktig å merke seg at funnene mine kan være representative for en mer medieerfaren gruppe politikere og kanskje ikke kan generaliseres til hele populasjonen av lokalpolitikere. Dette må tas i betraktning når

man tolker resultatene av intervjuene. Det understreker også betydningen av å velge riktig intervjuformat og å vurdere kriteriene for utvalg av informanter, slik at forskningsresultatene blir representative og pålitelige. Dermed, selv om denne studien gir innsikt i forholdet mellom media og politisk beslutningstaking i en spesifikk kontekst, må man være forsiktige med å generalisere funnene for bredt uten ytterligere forskning.

4 Analyse:

I dette kapittelet skal jeg presentere og diskutere informantenes refleksjoner og tanker opp mot problemstillingen, relevante betraktninger, teori og oppgavens forskningsspørsmål.

Opgavens problemstilling er: «*Hvordan opplever lokalpolitikere at nyhetsartikler om lakseoppdrett påvirker deres politiske beslutninger og prioriteringer i lys av mediatiseringen av politikk og hybridisering av mediesystemet?*». I overskriften til hvert delkapittel er det merket i parentes eks: (RQ1 og RQ5) hvilke av forskningsspørsmålene som er gjeldene for det aktuelle kapittelet. Helt til slutt har et eget kapittel der jeg på best mulig måte i lys av analysen forsøker å besvare disse forskningsspørsmålene.

En viktig presisjon når det kommer til påstander og slik fra intervjuet, er at alt som ble sagt i intervjuet og som skrives og brukes i oppgaven er politikernes meninger, holdninger og tanker om ting. Ingen av uttalelsene eller det som skrives må tolkes som fakta, da det kun er en gjengivelse av det de har sagt, og en drøfting/analyse av dette opp mot relevant teori.

4.1 Hva politikerne leser av nyheter, hvor mye tid bruker de og hva ser de etter (RQ1)

I åpningsdelen av intervjuet spurte jeg lokalpolitikerne om hvilke nyheter de leser, og hvor mye tid de bruker på dette. Alle informantene ga uttrykk for at de leser nesten alle typer nyheter og bruker en betydelig del av dagen på dette, avhengig av hvor mye tid de har til rådighet. Videre undersøkte jeg om det er noen nyheter de bevisst unngår, hva de fokuserer på når de leser eller ser nyheter, hvorvidt de leser mye nyheter om laksenæringen.

Noen av informantene hevdet at de ikke unngår noen spesifikke nyhetskategorier eller medier, mens andre aktivt unngår alternative nyhetskilder som benytter upålitelige informasjonskilder og kan betraktes som konspirasjonssider. Flere politikere unngår også såkalte «kjendisnyheter» og foretrekker mer «tunge» nyheter, særlig de som angår lokalsamfunnet.

Når det gjelder hva politikerne ser etter i nyheter, var det ganske likt blant informantene. De er interessert i saker de kan engasjere seg i og uttrykke meninger om, spesielt saker som påvirker kommunen og lokalsamfunnet. De fokuserer også på utspill knyttet til aktuelle lokalpolitiske saker og nyheter som gir innsikt i hva folk mener og tenker om disse sakene, noe som innebærer at de forsøker å trekke slutninger om hva folk tenker, ut ifra hva nyhetene at tyder at de tenker. Med andre ord, lokalpolitikerne søker etter saker og informasjon som de tror påvirker kommunen, nærområdene og som er relevant for deres politiske arbeid.

Angående nyheter om laksenæringen var det større variasjon blant politikerne når det gjaldt hva de leser, hvor mye tid de bruker, og hva de ser etter. To av politikerne opplyste at de ikke

leser så mye om laksenæringen, spesielt hvis det ikke berører deres kommune. De presiserte imidlertid at de leser alle relevante nyheter om laksenæringen som angår kommunen, noe som forventes av en lokalpolitiker i en kommune der laksenæringen er en betydelig inntektskilde. De fire andre politikerne oppga at de leser mye om laksenæringen og bruker en god del tid på dette, både fra bransjespesifikke mediekanaler og lokale, regionale og nasjonale medier.

Disse funnene tyder på at nyheter generelt utgjør en betydelig del av politikernes hverdag, noe som gir grunn til å anta at dette påvirker dem som lokalpolitikere og politikken som føres. Siden de prioriterer nyheter som angår lokalsamfunnet og deres politiske arbeid, er det rimelig å tro at dette har en innvirkning på deres politiske beslutningstaking og engasjement i saker som er relevante for kommunen og nærområdene.

Med tanke på laksenæringen, selv om det er variasjon i hvor mye tid politikerne bruker på å lese nyheter om næringen, viser det at de fleste er engasjerte og oppdaterte om emnet. Dette understreker viktigheten av laksenæringen for lokalpolitikere og deres fokus på å forstå og håndtere saker knyttet til næringen i deres kommuner.

På bakgrunn av dette har vi foreløpig all grunn til å tro at det som Kepplinger (2007) hevder, også er gjeldene for disse lokalpolitikere, nemlig at medieomtale kan påvirke holdningene, troen og atferden til beslutningstakere, samt påvirke deres beslutninger og handlinger (Kepplinger, 2007). Samlet sett viser disse funnene at nyheter spiller en sentral rolle i lokalpolitikernes liv og deres politiske beslutningstaking. Det er derfor viktig å vurdere hvordan de ulike aspektene av nyhetsforbruket deres kan påvirke deres politiske engasjement og respons på saker som er relevante for deres lokalsamfunn og nærområder.

4.2 Hva mener lokalpolitikere at de kan lære om av å lese nyheter, og hvilke endringer på deres syn og oppfatninger kan denne lesningen medføre (RQ2, RQ3 og RQ4)

I intervjuene med politikerne kom det frem at de lærer mye om laksenæringen og dens aktører når de leser og ser på nyheter om temaet. Dette inkluderer informasjon om næringens utvikling, ulike syn og meninger, samt holdningene til innbyggere, andre politikere og partier. Noen av politikerne hevder også at de kan få et inntrykk av journalistenes syn på saken. Dette stemmer godt overens med Keppingers (2007) påstand om at nyheter kan gi beslutningstakere informasjon om offentlig opinion og holdningene til velgerne, som igjen kan påvirke politikernes beslutninger og handlinger. Dermed kan informasjonen de får fra nyhetene føre til at de revurderer sin støtte til en sak, selv om denne informasjonen de samler kan være misvisende.

Et eksempel på hva man som lokalpolitiker kan lære om når man leser nyhetsartikler beskrives godt av Hugo, som sier at: *«det er jo mest interessant å se om det er noen saker man kan ta tak i da, enten for at det er noen politikere som er ute og mener noe, så man kan se om man er uenig og se om man kan mene noe annet, eller om det er noen aktuelle saker (...) om det er aktuelle eller om det er noen saker som er relevant som man kan melde seg på»*.

Van Aelst et.al (2008) argumenterer for at når lokalpolitikere leser eller ser på nyhetsartikler, kan de bli oppmerksomme på hvilke lokale saker, temaer og presentasjonsformer som tiltrekker seg medieoppmerksomhet. Dette kan føre til at lokalpolitikere endrer sin politiske agenda, prioriteringer og kommunikasjonsstil for å imøtekomme medielogikken og øke sin synlighet i lokale nyhetsmedier (Van Aelst, Maddens, Noppe, & Fiers, 2008). Det Hugo sier i intervjuet samsvarer med dette synspunktet, og han understreker viktigheten av å være oppmerksom på lokale saker som kan tiltrekke medieoppmerksomhet, og deretter tilpasse sin politiske agenda og kommunikasjonsstil for å bli med på den aktuelle saken og øke sin synlighet i lokalmedia. Dette viser hvordan politikere kan bruke mediedekning for å øke sin synlighet og innflytelse i lokale debatter og valgkamper, og dermed styrke sitt politiske engasjement. Samtidig kan dette antyde en noe passiv holdning til medieagendaen, der politikerne heller kommenterer saker som allerede er i fokus, i stedet for å prøve å skape oppmerksomhet rundt saker de ønsker å fremme eller mener bør prioriteres. Dette kan indikere at agendasettingsmakten er større hos mediainstitusjoner enn hos individuelle lokalpolitikere.

Ingen av politikerne sier at nyhetsartikkelen de valgte selv endret deres syn på saken. De lar seg med andre ord ikke overtale, da de mest sannsynlig allerede kan mye om emnet, i tillegg til at de kan være ideologisk bundet av sin personlige ideologi og partiets linje. Derimot ga sakene alt ifra sterkere bevissthet, nyttig informasjon, større perspektiv og bedre argumentasjon. Med andre ord fokuserer de på hvordan de kan overtale andre, ikke å danne en egen mening i motsetning til allmenheten, som gjerne ønske rå lære om temaet og danne seg en mening. I tillegg førte disse episodene som de valgte til at de fikk et nytt og endret syn på hva andre aktører tenkte om saken, eller forsikret synet på hva andre aktører mener. Vibeke påpeker hvordan den aktuelle artikkelen hen valgte selv påvirket synet på saken og hens politiske prioriteringer og aktiviteter: *«nei, jeg var klar over problematikken, men det understrekte det, og det gjorde jo at jeg tok tak i problematikken og har prøvd å løfte det opp til stortinget»*. Videre når lokalpolitikerne ble spurt hvordan tror at innbyggerne reagerte på den aktuelle episoden, svarer de fleste at de tror at det hadde en påvirkning på dem. Rune

svarte til og med at innbyggerne mest sannsynlig ble skremte, og at dette førte til en økt bevissthet på saken, og at de muligens ble mer kritiske og bevisste. Samtidig media sin påvirkning på innbyggerne illustreres med et sitat fra intervjuet med Vibeke, der hen sier *«jeg tror det har vært en øyeåpner, og tror det har vært ille, men at det har vært så ille har ikke folk vært klare over da i nasjonal sammenheng»*.

Vibeke sitt eksempel illustrerer hvordan media kan ha stor påvirkningskraft på politikken gjennom priming og framing. Medieomtale kan sette agendaen for folket og påvirke deres oppfatning av saker, i virkeligheten eller bare i politikerens oppfatning. Det er politikerens oppfatning som teller fordi det avgjør hvilke beslutninger de tar, eksempelvis å kontakte stortingsrepresentant(er). I dette tilfellet ble temaet omhandlet i en nyhetsartikkel som fremstilte situasjonen som svært alvorlig, og dette førte til at Vibeke ble mer bevisst på problematikken og tok tak i saken. Hens initiativ kan igjen stimulere til mer mediedekning og få med flere politikere til å se på saken. Man kan anta at en eller flere andre saker ble prioritert mindre av Vibeke som følge av dette. På denne måten viser eksempelet hvordan media kan ha en betydelig innflytelse på politikken utvikling og hvordan politikere responderer på ulike saker.

4.3 Offentlig image: Hvordan lærer lokalpolitikere om sitt eget offentlige image og hvordan ønsker de å fremstå (RQ3 og RQ6)

Politikerne beskriver ulike metoder for å lære om sitt eget offentlige image, men de opplever det som utfordrende å få en ærlig vurdering av hvordan de blir oppfattet. En fellesnevner er at det er vanskelig å få negative tilbakemeldinger direkte fra folk man omgås. En av informantene, Hugo, uttrykker dette ved å si *«det er veldig få mennesker som ringer meg, bare for å si at sist stemte jeg på deg og det skal jeg ikke nå. Men du får de telefonene av de som gjør det motsatte, og sier de skal stemme på deg»*. Dette problemet skyldes at folk ikke er direkte og kritiske nok «face to face» ifølge lokalpolitikere.

Politikerne fremhever at sosiale medier er en viktig kanal for å evaluere sitt offentlige bilde. De mener at sosiale medier gir en målbar tilbakemelding i form av likes, kommentarer og delinger på politisk stoff som de er involvert i, enten det er artikler der de er intervjuet, innlegg de har skrevet eller politisk stoff de har delt. Denne tilbakemeldingen på deres aktiviteter på sosiale medier gir dem en indikasjon på hvordan publikum reagerer på det de gjør og hva som engasjerer dem mest. Samtidig er det viktig å understreke at selv om sosiale medier gir en «målbar tilbakemelding» kan den være veldig vanskelig å tolke. Dette kan føre til et skjevt inntrykk av hva som foregår.

Politikerne nevner også, når de blir spurt om det, at de kan legge merke til hvordan folk oppfører seg overfor dem i hverdagen etter at de har vært i media. Dette kan være når de handler i butikken, møter folk på gata eller går tur med hunden. De forteller at de kan merke forskjell i responsen fra folk, både positiv og negativ, etter at de har vært omtalt i media. For eksempel kan en person i kassa plutselig være mindre hyggelig, eller noen kan gi dem en positiv tilbakemelding om at de har sett dem i media og synes det var bra. Dette viser hvordan mediedekning kan påvirke politikernes hverdag og oppfatning av hvordan de blir oppfattet i samfunnet. Sannhet av disse observasjonene er vanskelig å etablere siden observasjonene også kan være et resultat av økt sensitivitet mot negativ oppførsel hos andre og feilattribuert til medieartikkelen som årsak.

Flere av lokalpolitikere påpeker også at man kan bruke tilbakemeldinger i forbindelse med uttalelser og handlinger på offentlige arrangementer. Dette kan være applaus, spørsmål og utfordringer, buing, osv. Rune sier at det naturligvis tenkes negativt om noen buer, selv om dette hører til sjeldenhetene. Imidlertid påpeker Vibeke i intervjuet at offentlige tilbakemeldinger på arrangementer, spesielt applaus, ikke er en god indikator for hvordan man fremstår utad. Hen sier: *«(...) og så tenker jeg at når jeg får applaus er det gjerne mer i regi av min rolle som politiker, enn det er meg det er applaus til, det er det som er forventet av meg liksom»*. Dette viser at politikernes offentlige rolle og forventninger til deres opptreden kan påvirke hvordan publikum reagerer og gir tilbakemeldinger på arrangementer. Det understreker også hvor utfordrende det kan være å vurdere folkestemningen, og at noen av politikere på mer tradisjonelle arenaer er bevisste på potensielle skjevheter, som illustrert ved at de kun er høflige og applauderer. På sosiale medier derimot er de kanskje mindre oppmerksomme på potensielle skjevheter.

En annen metode som Hugo nevnte for å evaluere sitt eget offentlige image var å se hvordan han blir karikert i den årlige russerevyen i kommunen. Han forklarte at når man er lokalpolitiker i små kommuner, blir man fort en offentlig person som de fleste kjenner til. Derfor blir man omtrent hvert år karikert i et nummer eller to i revyen, og som Hugo sier: *«og det er jo en veldig tydelig tilbakemelding da på hvordan man blir sett på da, for ungdom vet du, de er veldig ærlige»*. Dette er en interessant observasjon, da ungdom ofte har en ærlig tilnærming til slike ting og ikke har noen skrupler med å uttrykke hva de mener. Karikeringen i revyen kan dermed gi en indikasjon på hvordan Hugo blir oppfattet av den yngre generasjonen i kommunen.

Politikerne er enige om at de generelt tror innbyggerne vurderer dem positivt, men samtidig erkjenner de at de ikke betraktes som helgener, slik Hugo beskriver det. Det offentlige bildet politikerne ønsker å ha eller presentere av seg selv, viser seg å være relativt likt. Generelt ønsker de å fremstå som dyktige, kompetente og folkelige lokalpolitikere som engasjerer seg for lokalsamfunnet og alltid kjemper for kommunens innbyggers beste. Dette sammenfaller godt med hvordan de ønsker at gjennomsnittsinnbyggeren skal se på dem, hvor nøkkelordene engasjert, kompetent og lokalpatriotisk går igjen. Politikernes ønske om å fremstå som dyktige, kompetente og folkelige stemmer godt overens med det Schütz (1993; 1998a; 1998b) hevder om hvordan politikere ønsker å fremstå. Å forstå publikums oppfatninger kan hjelpe politikere med å justere sin selvpresentasjon og offentlige image på en måte som er mest effektiv for å vinne støtte (Schütz, 1998a). Det interessante her er at lokalpolitikere beskriver det som utfordrende å få et klart inntrykk av hvordan de blir oppfattet utad. Lokalpolitikere påpeker at det ikke gjennomføres meningsmålinger om deres popularitet og generelle inntrykk av dem, i motsetning til nasjonale politikere som ofte har tilgang på slike undersøkelser. De må derfor stole på alternative kilder for å få et inntrykk av hvordan de oppfattes utad, og dette gjør det vanskelig å justere sitt offentlige image på en effektiv måte. Som Vibeke beskriver i sitatet fra intervjuet, har hun til og med vurdert å kjøpe seg inn i en større nasjonal undersøkelse for å få en indikasjon på sin popularitet, men kostnadene hindrer henne i å gjøre dette. Derfor er lokalpolitikere avhengig av de ovennevnte alternative kildene for å kunne vurdere hva de kan gjøre for å påvirke sitt offentlige image, samtidig som ønsket om å finne informasjon kan føre til en noe ukritisk håndtering av gyldigheten av informasjon de får tak i.

En spesifikk nyhetsepisode kan påvirke lokalpolitikeres ønske om å fremstå på en bestemt måte ved å gi dem til å presentere seg selv og sitt image basert på varme og kompetanse (Cuddy, Fiske, & Glick, 2008). Dette kan man fint argumentere for at også gjelder diss lokalpolitikeren, og kan eksemplifiseres med et tilfelle fra intervjuet med Roy, da hen svarer på et spørsmål om hvordan man kan måle effekten på en nyhetsartikkel som jeg valgte der Roy var involvert. Her svarer Roy: *«nei det har hatt effekter allerede, for det første så, konkret i denne saken (...) så la regjeringen frem en ekstrakompensasjon som skal komme havbrukskommunene til gode»*. I denne spesifikke nyhetsepisoden kan man argumentere for at Roy bidrar til å løse et problem for kommunen og dermed fremstår mer som en kompetent og effektiv leder som bryr seg om innbyggerne i kommunen, og dermed kan påvirke sitt eget image i positiv retning.

Politikerne er også enige om at de ønsker å fremstå som varme, og hyggelige, da dette er viktig for å skape et positivt inntrykk på innbyggerne. Som Rune påpeker, «*en politiker som ikke er hyggelig ikke lever lenge*». Dette ble avdekket gjennom et enten eller-spørsmål jeg stilte til politikerne, der de måtte velge mellom å være engasjert og få frem sine synspunkter på en uhøflig måte, eller å følge normene og reglene for å oppføre seg som en politiker i en debatt, men dermed ikke få frem argumentene sine like tydelig. Til tross for at Rune uttrykker at hyggelighet er viktig, valgte både Hedda og Randi å prioritere å få frem argumentene sine selv om det innebærer en mindre hyggelig fremtoning. Dette viser at det ikke er enighet blant lokalpolitikere om hvordan man best kan fremstå i en debatt.

4.4 Følelser: positiv og negativ dekning (RQ5 og RQ9)

Når lokalpolitikere leser eller ser på nyhetsartikler om seg selv, deres parti eller deres politiske handlinger, kan de oppleve ulike følelser. Disse følelsene kan være både positive og negative, avhengig av innholdet og vinklingen i nyhetsartikkelen. Følelsene som oppstår hos lokalpolitikere etter å ha lest eller sett nyhetsartikler kan påvirke deres politiske atferd og beslutningstaking (Kepplinger & Glaab, 2007). Følelsene lokalpolitikeren sier de satt med under lesningen eller visningen av nyheten de selv valgte å snakke om, er urolighet, fornøyd, imponert, overrasket, spent og lettet. Med andre ord et bredt spenn av følelser. Som nevnt i oppgavens teorikapittel kan lokalpolitikeres reaksjoner og respons på mediedekningen forme hvordan innbyggerne tolker og reagerer på nyhetsartikkelen og den underliggende politiske saken (Kepplinger, 2007). Av lokalpolitikeren var det kun Vibeke som reagerte i media på bakgrunn av nyhetssaken de selv valgte å trekke frem i intervjuet. I dette tilfellet påstår Vibeke at innbyggerne allerede under lesningen av saken dannet inntrykket de har til saken, slik at hennes reaksjon i media ikke påvirket deres syn på akkurat denne saken. Derimot påstår hun at det heller ga hen positiv publisitet som en dyktig, kompetent politiker som kjemper for innbyggernes saker.

Når det kommer til opplevelse av positivitet eller negativitet i forbindelse med den aktuelle nyhetsartikkelen jeg valgte ut på forhånd opplevde ingen av politikerne noe som var negativt personlig. Rune og Roy opplevde at artikkelen kunne være negativ for partiet, men ikke for seg selv (mer om dette i egen del). Randi derimot, som var den lokalpolitikeren som jeg hadde størst forventninger til at hadde opplevd negativitet i forbindelse med artikkelen, påstår at hen ikke opplevde noe negativitet. Som nevnt i teorikapitlet peker Kepplinger og Glaab (2007) at politikere kan benytte seg av ulike strategier som rasjonalisering, bagatellisering eller benekting for å beskytte seg mot de negative effektene av dårlig presse. Her mener jeg at man

absolutt kan argumentere for at Randi benytter seg av benekting fordi artikkelen kan bare tolkes som negativ for Randi og partiet hens. Dette kan man åpenbart i tillegg stille flere spørsmål om. Er det slik at jeg har feil oppfatning av artikkelen, handler det om at politikeren ikke forstår omfanget av artikkelen, eller er det rett og slett at politikeren ikke vil innrømme at dette kan være negativt, da særlig for lokalpartiet. Jeg tror nok at det var det siste, og at politiker benytter seg av forsvarsmekanismen benketing.

I løpet av intervjuet med Randi, kommer det frem at hen har hatt flere negative opplevelser med media og deres dekning. Hen sier at *«så får du sitatsjekk og så fremstår det så fint og flott når du sitter i intervjuet og så får du sitatsjekk og godkjenner sitatene og så er det bare tatt ut av sammenheng og pakket inn i noe annet, og det har skjedd meg flere ganger, så nå, ja nå skal det mye til for at jeg stiller opp i noen større mediehus ja, jeg vet ikke hvordan jeg skal kontrollere dette»*. Videre sier Randi at dette har skjedd flere ganger og at hen derfor forholder seg til media med respekt vokter ordene sine og er ikke naiv. Randis oppførsel stemmer godt overens med det Kepplinger & Glaab (2007) hevder, nemlig at politikere som utsettes for negative presseoppslag, kan bli mer forsiktige i sin kommunikasjon og atferd for å unngå ytterligere negativ mediedekning. Dette kan føre til endringer i politiske prioriteringer eller en nedtoning av kontroversielle politiske standpunkter. Randi har blitt utsatt for negativitet og har opplevd at ting hun har sagt er blitt tatt ut av kontekst. Dette har ført til at hun er tilbakeholden med å stille opp for større mediehus og passer på hva hun sier for å unngå kontroversielle politiske standpunkter. Man kan tenke seg til at en slike erfaringer kan føre til en mer «kjedelig» og en litt for «forsiktig» tone i den politiske debatten.

Av positivitet i forbindelse med artikkelen jeg valgte så opplevde alle en eller annen form for positivitet, da man erfarte at innbyggerne enten var enige med budskapet, fornøyde med hva artikkelen fikk visst frem eller positivt for politikeren selv da man blir fremstilt på en positiv måte. Et eksempel fra dette er fra det ene intervjuet med Vibeke hvor hen sier: *«Men i og med at vi belyste dette så endte det opp med en kompensasjon fra staten for tapte inntekter (...) så er det positivt for meg som politiker at jeg viser (...) at 1. jeg kan regne, og 2. at jeg kjemper for min kommunes interesse»*. Her kan man fint argumentere for at Vibeke forklarer sine handlinger med situasjonelle faktorer som Malle (2006) kaller det. Altså ved at Vibeke gikk ut i media og påpekte noe, førte det til at de fikk en ekstra kompensasjon og at hun dermed blir sett på som en dyktigere politikere av innbyggerne. Vibeke påstår også selv at dette også muligens har ført til en bedring av hens omdømme.

4.5 Politikernes oppfatning av media og påvirkning grunnrenteskatt har på velgerne (RQ4, RQ7 og RQ8)

På spørsmål om hva politikeren mener er en del av dagens politiske mediegame for en lokalpolitiker så svarer de at det er veldig viktig å holde seg synlig for befolkningen. Man må få frem sakene sine og argumentasjonen. Samtidig er nesten all jobb som en lokalpolitiker gjør intern, og derfor må man få vist seg frem for å ikke forsvinne. Dette kan man eksempelvis gjøre ved å skrive leserbrev, kontakte mediene og få publisert disse. Ved å ha et godt forhold til journalistene i nærområdet og legge ut og dele innlegg på sosiale medier. Som de fleste politikere påpeker er sosiale medier noe man må gjøre som lokalpolitiker enten om man vil det eller ikke. Vibeke sier at: *«så lenge jeg får det ut på sosiale medier så er, så når det hele kommunen og det er mitt nedslagsfelt, og de jeg vil skal se det liksom»*. Roy beskriver viktigheten av sosiale medier gjennom at det er viktig å få ut saker om det som skjer i kommunen og du må få ut mer positivt enn negativt slik at det positive overskygger det negative. Og for å få ut disse positive sakene er sosiale medier veldig viktig. Det Roy og Vibeke beskriver her, henger godt sammen med agenda-setting teori. Altså at media påvirker hvilke saker folk anser som viktige ved å kontrollere hvilke temaer og saker som får mest dekning (Cook, et al., 1983). Her illustrerer de hvordan de som lokalpolitikere aktivt kan bruke media for å fremme saker de er gode på eller har spesiell ekspertise i, altså har høyt sakseierskap på. Ved å få mediedekning av disse sakene, kan politikere bidra til å sette sin egen politiske agenda og øke sin innflytelse i politiske beslutningsprosesser (Cook et al., 1983; Protess et al., 1987). Så selv om det tidligere er indikert at politikere ofte utaler seg om saker som allerede er på, er de heller ikke fremmede for å lansere nye saker ved behov, da gjerne ved å skrive leserbrev og få et mediehus til å publisere det, eller ved å publisere det direkte på sosiale medier.

Det politiske gamet har endret seg de siste årene og ifølge lokalpolitikere har det blitt viktigere å være synligere totalt sett nå enn før og man blir mye mer eksponert nå enn før og sosiale medier er stadig viktigere enn før. Grunnen til dette er ifølge flere av lokalpolitikere en kombinasjon av flere ting, men nyheter er ferskvare på en helt annen måte enn før, og finansieringen til mediene er avhengige av klikk ifølge politikere. Dette har ført til at journalistene har dårligere tid, og dette medfører at hvis man som lokalpolitiker skal få på en sak må man i større grad enn før skrive den selv ifølge Hugo. De grundige politiske resonnementene er blitt byttet ut med forskjellig retoriske poeng for å få klikk. Det har derfor blitt vanskeligere og vanskeligere å komme på redaksjonelt med politisk innhold, og man blir presset til å bli mer ytterliggående for at mediene skal skrive en sak om noe. Hugo syntes det

er dumt at viktige og gode ting ikke blir skrevet om på grunn av at det ikke genererer klikk. Det at politikeren skriver flere av sakene selv, gir de anledning til å påvirke medieomtalen sin gjennom deres handlinger og uttalelser, og dermed bidra til å skape et gjensidig forhold mellom media og de som politikere. Argumentet for dette er at media ønsker politiske saker som engasjerer, og dette kan politikere gi de gjennom de sakene de skriver selv, samtidig som de skaffe ser publisiteten, synlighet og muligens påvirker temaene som er på innbyggernes dagsorden gjennom nyhetssakene de lager (Kepplinger, 2007).

Det at mediene er stadig mer opptatt av å genere klikk er noe flere av politikere har tatt opp som tematikk, uten at dette er spurt om eller ment som å være en del av intervjuet. Som ovennevnt er det blitt vanskeligere å komme på redaksjonelt med politisk innhold og man må være ytterliggående for at de skal ha interesse av å skrive om det. Politikere har altså et inntrykk av at det handler om å få klikk på sakene, og at overskrift og ingress derfor er laget for å oppfylle dette formålet. Dette har også medført at det er mindre fokus på fakta-tunge saker. Som Vibeke sier: *«hvis det står sånn raser imot, men der er ikke det jeg har sagt, jeg raser ikke imot jeg påpeker en feil, (...) det irriterer meg»*. altså at ting tas ut av kontekst for å lage overskrifter som generer flere klikk. Hugo påpeker at dette kan føre til at det skrives mer negative saker fra media, da det selger bedre å skrive om Britt som sliter med et eller annet, enn å skrive om at det bevilges penger til et nytt næringsbygg. Dette kan ha en sammenheng med det Peters (2013) skriver om, da gapet mellom eksperter/spesialisters kunnskap og hvordan dette fremstiller i media kan være stort.

Når det kommer til hvilken påvirkning grunnrenteskatten vil få på høstens kommunevalg, så tror hele fem av politikere at dette vil ha en innvirkning ved at stemmene i kommunen forflyttes mot høyre på den politiske aksene. Politikere som befinner seg selv på høyre siden mener åpenbart at dette vil ha en stor positiv påvirkning for de, mens politikere som er på midten erkjenner at det kommer til å være en slitasje for regjeringspartiene. Det er kun Vibeke som ikke mener at dette vil ha noen påvirkning på lokalvalget til høsten.

I lys av Kepplinger's (2007) teori spurte jeg lokalpolitikere om hva de mener om nasjonale, regionale og lokale mediers dekning av grunnrenteskatt, og om de mener at den har hatt en fin balanse, eller om de opplever at dekningen har vært for positiv eller negativ til skatten. Dette fordi jeg ønsket jeg å undersøke lokalpolitikernes meninger om mediedekningen av grunnrenteskatt, da nyhetsartikler og medias dekning av en sak kan ha en betydelig innvirkning på innbyggernes tanker, følelser, holdninger og atferd. Gjennom innhold, vinkling og tone kan en nyhetsartikkel forme oppfatningen av en politisk sak og påvirke hvordan

innbyggerne engasjerer seg i og forholder seg til saken (Kepplinger & Glaab, 2007). Lokalpolitikerne uttrykker generelt ros for lokale mediers dekning av grunnrenteskatten, og opplever at deres lokale medier har presentert saken på en balansert og nyansert måte. Dette kan tyde på at lokale medier ifølge lokalpolitikerne forsøker å formidle en balansert og upartisk fremstilling av saken slik den oppfattes i kommunene.

Regionale medier får også skryt fra de fleste politikerne for sin balanserte og ryddige dekning. Imidlertid mener Hedda og Randi at regionale medier har fremstått kunnskapsløse og forutinntatte, noe som kan påvirke deres tolkning og reaksjon på nyhetsartiklene og den underliggende politiske saken. Dette har blant annet ført til at Hedda ved flere anledninger har uttalt seg i media og forsøkt å presentere et alternativt bilde enn hva de regionale mediene har om hvilke effekter og konsekvenser denne saken kan få for lokalsamfunnet.

Nasjonale medier får blandede tilbakemeldinger fra lokalpolitikerne. Hedda og Randi mener at de har hatt en fin dekning av saken, mens Hugo, Rune og Roy mener at nasjonale medier har vært for positive til grunnrenteskatten og har manglet nyanser. Vibeke på sin side opplever at nasjonale medier har vært for negativt innstilte til grunnrenteskatten, og går så langt og sier: *«De har greid gjennom utrolig god lobby å sette noen premisser og en fortelling om hva som foregår i regi av sjømat Norge, uten å bli konfrontert tilbake eller blitt stilt kritiske spørsmål tilbake (...), de har påvirket mye, og at det har blitt mye i den retningen om hva dette har å si for selskapene, og ikke hva dette betyr for lokalsamfunnet hva dette er med på å finansiere alle de alternative kostnadene ved å ikke innføre det»*. Disse ulike oppfatningene kan påvirke lokalpolitikernes syn på medias rolle i formidlingen av politiske saker og deres evne til å påvirke innbyggernes engasjement og holdninger til grunnrenteskatten. Samtidig kan det at disse fire politikerne mener at nasjonale medier ikke har hatt en balansert dekning av grunnrenteskatten, tyde på at jo lengre man beveger seg fra lokalt nivå, jo lavere er tilfredsheten med dekningen. Dette kan skyldes noe så enkelt som at media må fokusere på sitt publikum, som for de nasjonale mediene i sto grad er befolkningen i de store byene, som er langt ifra kystkommunene med lakseoppdrett.

I tråd med Kepplingers (2007) teori, demonstrerer lokalpolitikernes meninger om mediedekningen av grunnrenteskatten hvordan deres oppfatninger kan påvirke politiske beslutninger og handlinger. Det er viktig å fremheve den gjensidige påvirkningen mellom media og beslutningstakere, der politikere og media påvirker hverandre i en kontinuerlig syklus. Dette kan man se i denne saken, ettersom lokalmedias dekning ofte er preget av lokale hendelser og lokalpolitikernes holdninger. Som et resultat er politikerne fornøyd med

lokalmedias dekning, siden de har mer innflytelse og kontroll over det, i tillegg til at de deler ganske mange mål, prioriteringer og synspunkter om hva som er god politikk. På den annen side, når det gjelder nasjonale medier, har lokalpolitikere mindre, og kanskje nesten ingen, innflytelse på dekningen, og dermed mener de i større grad at denne er feil.

4.6 Politikernes forhold til mediehusene og journalistene (RQ3, RQ8, RQ9 og RQ10)
Intervjuene med lokalpolitikere viser at samspillet og forholdet mellom politikere og journalister varierer basert på type sak og mediehus. Generelt er politikere fornøyde med dekningen av deres politiske saker, spesielt når de har et godt forhold til journalistene. Dette støttes av Blumer og Gurevitch (1995) og Cook (2005), som hevder at et godt samarbeid mellom politikere og journalister er avgjørende for effektiv kommunikasjon og kan bidra til en mer balansert fremstilling av politiske saker. Selv om politikere som er intervjuet til denne oppgaven er ganske fornøyde med dekningen, betyr det ikke at det er normen.

Politikere opplever imidlertid at de har variabel grad av kontroll over prosessene som involverer mediene, og at det ikke alltid er en rettferdig dekning. Det gjentakende momentet er at selv om man har sitatsjekk, så er det ikke alltid man vinklingen og overskriftene representerer det de faktisk mener. Dog skal det sies at de stort sett er fornøyde med hvordan dette blir i media, og at det er kun noen få ganger de er misfornøyde. Rune sier at hvis man har en god kommunikasjon med media, så unngår man som regel å bli misforstått, og at forholdet til mediehusene er tillitsbasert. Med dette mener hen at hvis de vrir og vender på det som sies, er det mindre sjanse for at man stiller opp til det aktuelle mediehuset ved en senere anledning. Dette kan være et resultat av medialisering og spillramme (Strömbäck & Esser, 2009), der politikere tilpasser seg medias logikk og media fremstiller politikk som et spill. Dette kan føre til at politikere og journalister fokuserer på å vinne fremfor å løse problemer og fremme offentlig interesse. Et eksempel på dette er kan være fra intervjuet med Hedda, hvor vi diskuterer artikkelen som jeg valgte hvor Hedda er involvert. Her sier Hedda blant annet hen personlig ikke opplevde noe negativt i forbindelse med artikkelen, snarere tvert imot, men at moderpartiet til Hedda muligens kan ha oppfattet dette negativt. Videre sier Hedda at: *«Artikkelen var veldig positiv for meg, når du får en slik overskrift med bilde av meg (...) og med mitt sitat, det er jo kjempepositivt det for meg lokalt, også i regionen og på fylket for å si det slik»*. Her sier Hedda rett ut, at selv om det muligens var negativt for partiet, var det veldig positivt for Hedda som politiker, noe som kan indikere at politikken blir fremstilt som et spill. Det er likevel verdt å nevne at det bare er dette tilfellet fra alle intervjuene som tyder på at det

er slik, noe som vil si at man ikke kan antyde om dette var en enkelthendelse eller om det er en vedvarende tendens hos lokalpolitikere i media.

Hedda og Randi sier i intervjuet at de opplever at en journalist i lokalavisen gir mer publisitet til enkelte partier og politikere, noe som de hevder kan skyldes journalistens personlige partipolitiske tilhørighet. Dette indikerer at forholdet mellom politikere og journalister ikke alltid er nøytralt og kan påvirkes av ulike faktorer, som igjen kan ha en innvirkning på politiske beslutninger og handlinger (Strömback, 2008).

Hugo og Randi mener at den viktigste faktoren som avgjør vinklingen til dekningen av laksenæringen påvirkes av hva leserne forventer å få lese i de ulike avisene. Rune derimot peker på krefter og motkrefter i samfunnet, da det i mange saker er streke aktører på begge sider i saker som har politisk interesse. Dette tyder på at både politikere og journalister må navigere i et komplekst landskap av interesser og forventninger for å fremme deres agendaer og tiltrekke seg støtte fra velgerne (Blumer & Gurevitch, 1995).

Samlet sett viser analysen at samspillet og forholdet mellom lokalpolitikere og journalister er av stor betydning for hvordan politiske saker formidles og oppfattes av offentligheten. Et godt forhold mellom politikere og journalister kan bidra til en mer balansert og nøyaktig fremstilling av politiske saker, noe som kan ha en positiv innvirkning på politiske beslutninger og handlinger. Videre påvirkes dette forholdet av en rekke faktorer, inkludert medialisering, spillramme, forventninger fra velgerne og personlige partipolitiske tilhørigheter.

4.7 Å ta avstand fra moderpartiet

I og med at jeg har jobbet deduktivt, altså fra teori til empiri så har jeg teori for de meste av funnene fra intervjuene. Som nevnt i metoddelen, så vil man ved å bruke en intervjuguide basert på teorien, sikre at intervjuene blir systematiske og målrettede, samtidig som det gir en viss fleksibilitet for å følge opp interessante temaer og nyanser som måtte oppstå under intervjuet (Tjora, 2017). Og det var spesielt et tema som jeg ikke hadde teori for som ble nevnt helt uten at jeg spurte om det i tre av intervjuene, nemlig det å ta avstand fra moderpartiet og deres politikk. Som nevnt i delkapitlet «Politikernes forhold til mediehusene og journalistene», utalte jo Hedda seg i en artikkel som kunne oppfattes som negativt for moderpartiet. I Intervjuet med Rune kom det også frem et tilfelle hvor hen måtte ta avstand fra moderpartiet sin politikk, men det beste og sterkeste eksemplet kom i intervjuet med Roy. Dette kom frem når vi snakket om den potensielle innføringen av grunnrenteskatt. Som nevnt i (oppgavens aktualisering) er grunnrenteskatten et høyaktuelt og veldig engasjerende tema i

langs hele kyst-Norge, og da særlig i kommuner hvor laksenæringen har stort næringsgrunnlag. Av politikerne som ble intervjuet så er Hugo, Hedda og Randi kraftig imot grunnrenteskatt. Rune og Roy er skeptiske til utformingen av denne grunnrenteskatten, men mener at det er rom for en grunnrenteskatt i laksenæringen, bare hvis innretningen er annerledes og at man finner en bedre balanse. Mens Vibeke er for grunnrenteskatten. Her kommer det altså fram under intervjuet med Roy at i slike saker som kan få så store konsekvenser som grunnrenteskatten, «er det viktig som lokalpolitiker å vise avstand, slik at man ikke risikerer å bli dratt med i dragsuget». Dette begrunnes med den store motstanden mot den forslåtte innretningen av skatten som det man opplever i kommune, og på bakgrunn av personlig meninger. Dette kan tyde på at man som lokalpolitiker har større rom for å ta avstand fra partiets politikk enn det man som nasjonal politiker har, og man er kanskje avhengig av å gjøre det også i enkelte saker, for å ikke, som Roy sier: «bli dratt med i dragsuget».

4.8 Analysen svar på forskningsspørsmålene

For hvert delkapittel i teoridelen lagde jeg et eller flere forskningsspørsmål, som for det første hjalp til med å utforme intervjurunden, men som også i grove trekk handlet om det jeg faktisk ønsket å få svar på i dette forskningsprosjektet. Jeg skal nå, på best mulig måte, i lys av analysen forsøke å besvare disse.

4.8.1 RQ1: Nyhetsbruk og funksjon

Politikerne som har deltatt i dette forskningsprosjektet oppgir at de leser en betydelig mengde nyheter, inkludert nyhetsartikler som omhandler laksenæringen. De er aktive lesere og forsøker å holde seg oppdatert på ulike nyhetssaker. Når de leser nyheter, er deres fokus rettet mot saker og informasjon som påvirker deres kommune og nærområder, samt det som er relevant for deres politiske arbeid. Politikerne søker spesifikt etter nyheter som kan ha konsekvenser for deres lokalsamfunn og politiske saker. De er interessert i å få innsikt i utviklingen innen laksenæringen og de tilhørende spørsmålene som kan påvirke deres arbeid som lokalpolitikere. Gjennom lesing av nyheter får de dermed en oppdatert forståelse av situasjonen og muligheten til å følge med på debatter og saker av betydning for deres politiske engasjement. Samlet sett viser politikerne en aktiv interesse for nyheter og søker informasjon som er relevant for deres politiske arbeid og ansvarsområder. De bruker nyhetslesning som et verktøy for å være informert og oppdatert, og for å kunne ta informerte beslutninger i sin rolle som lokalpolitikere.

4.8.2 RQ2: Nyhetslesing om laksenæringen

Politikerne oppgir at de får innsikt i både lokale og nasjonale politiske saker ved å lese nyheter om laksenæringen. Lokale medier gir dem detaljer om hva som skjer i deres nærmiljø, mens nasjonale medier gir et bredere perspektiv på laksenæringen, inkludert reguleringsendringer, trender og nasjonale utfordringer. Gjennom nyhetsdekningen får politikerne også en forståelse av samfunnets forventninger til næringen og deres politiske arbeid. Dette gir verdifull innsikt i velgernes ønsker og hvilke saker politikerne bør fokusere på. Nyheter om laksenæringen gir også viktig informasjon om næringens tilstand, inkludert økonomiske trender, miljømessige bekymringer og arbeidsforhold. Dette danner grunnlaget for informerte politiske beslutninger og en forståelse av konsekvensene av politikk for laksenæringen. Politikerne sier også at nyhetene gir dem strategisk innsikt ved å hjelpe dem å forstå hvordan deres uttalelser og handlinger kan bli tolket og presentert i media. Dette hjelper dem med å forme sine kommunikasjonsstrategier og tilpasse sine politiske handlinger. Ved å lese nyheter om laksenæringen blir politikerne mer oppmerksomme på potensielle interessekonflikter, både på lokalt og nasjonalt nivå. Dette hjelper dem med å navigere i det komplekse landskapet av politiske interesser. Samlet sett indikerer analysen at politikerne lærer mye av å lese nyheter om laksenæringen, og at dette påvirker deres politiske arbeid på forskjellige måter.

4.8.3 RQ3: Politikernes vurdering av effekten og reaksjoner

Analysen avdekker at politikerne nøye vurderer effekten av aktuelle nyheter og hvordan opinionen kan reagere på disse. Politikerne tar hensyn til mediens vinkling av historier, inkludert hvordan deres egne uttalelser og handlinger blir presentert, samt hvordan ulike politiske saker blir dekket. De er bevisste på at mediene har stor innflytelse på hvordan opinionen reagerer, og derfor søker de å forstå hvordan mediene kan påvirke publikums oppfatninger. Politikerne tar også i betraktning opinionens forventninger til både laksenæringen og deres egne politiske handlinger. De bruker nyhetene som et verktøy for å få innsikt i disse forventningene og tilpasse sin politiske strategi i tråd med dette. Flere politikere erkjenner at lesernes forventninger kan påvirke nyhetsdekningen, og derfor er de bevisste på disse forventningene når de tar politiske beslutninger. Politikerne er også oppmerksomme på hvordan lokale og nasjonale interesser kan påvirke opinionens reaksjoner. Dette er spesielt relevant i saker som grunnrenteskatten, der det kan være en konflikt mellom lokale og nasjonale interesser. I slike tilfeller forsøker politikerne å finne en balanse mellom disse interessene og kommunisere tydelig hvorfor de tar visse politiske beslutninger. Det kan også forekomme situasjoner der politikerne vurderer det nødvendig å distansere seg fra sitt eget

partis politikk, spesielt hvis de mener at den ikke representerer lokale interesser eller opinionen på en tilfredsstillende måte. Dette viser at politikerne ikke bare vurderer effekten av nyhetene, men også hvordan deres egne handlinger kan påvirke opinionens reaksjoner. Samlet sett viser analysen at politikerne nøye vurderer effekten av aktuelle nyheter og hvordan opinionen kan reagere. De tar disse vurderingene i betraktning når de utformer sin politiske strategi og handlinger. Dette reflekterer en reflektert og proaktiv tilnærming fra politikernes side til å håndtere nyheter og påvirke opinionens reaksjoner.

4.8.4 RQ4: Politikere og media- En gjensidig avhengighet for å påvirke og kommunisere
Flere av politikerne erkjenner at de aktivt forsøker å benytte seg av media for å få ut sine saker og påvirke hvilke temaer som blir satt på dagsordenen. De ser på media som et verktøy for å kommunisere med velgerne og få oppmerksomhet rundt viktige politiske saker. Samtidig er politikerne klar over at for å få denne muligheten til å bruke media som et instrument, må de også samarbeide med mediene. Det betyr at de noen ganger må stille opp og gi intervjuer eller kommentarer, selv om det kanskje ikke alltid er til deres fordel. De forstår at det er en gjensidig avhengighet mellom politikere og media, og at begge parter har behov for hverandre for å oppnå sine mål. Denne symbiosen mellom politikere og media er best når begge parter er fornøyde. Politikerne får muligheten til å formidle sitt budskap og påvirke opinionen gjennom mediene, samtidig som mediene får interessante saker og aktuelle nyheter å formidle.

4.8.5 RQ5: Emosjonelle og kognitive reaksjoner

Politikerne nevner følgende følelser når de beskriver reaksjoner på nyhetsdekningen av laksedebatten: urolighet, fornøyd, imponert, overraskelse, spent og lettelse. Disse følelsene reflekterer deres emosjonelle reaksjoner på nyhetsartikler og mediedekning som berører dem og deres politiske virke. Imidlertid er det begrenset informasjon tilgjengelig om hvilke atferdsmessige reaksjoner som følger disse følelsene. I intervjuene ble det ikke innhentet tilstrekkelig informasjon fra informantene for å kunne beskrive i detalj hvordan politikerne handler eller reagerer atferdsmessig basert på disse følelsesmessige reaksjonene. Derfor er det ikke mulig å antyde konkrete atferdsmønstre eller handlinger som følger med de nevnte følelsene i forbindelse med nyhetsdekningen. Det kan være flere årsaker til denne mangelen på informasjon, blant annet begrenset fokus på atferdsmessige reaksjoner i intervjuene eller at politikerne ikke utdypet sine atferdsmessige reaksjoner i tilstrekkelig grad.

4.8.6 RQ6: Selvfremstilling

Politikerne nevner ulike mål og metoder de bruker for å skaffe seg et positivt inntrykk blant publikum. Imidlertid opplever de det som utfordrende å få en ærlig vurdering av hvordan de

blir oppfattet. En felles utfordring er at folk ofte unngår å være direkte og kritiske når de møtes ansikt til ansikt, noe som begrenser muligheten for å få negative tilbakemeldinger fra personer de omgås. Politikerne peker på sosiale medier som en viktig kanal for å evaluere sitt offentlige bilde. De mener at sosiale medier gir en målbar tilbakemelding i form av likes, kommentarer og delinger på politisk innhold der de er involvert. Dette kan omfatte artikler der de er intervjuet, innlegg de har skrevet eller politisk stoff de har delt. Sosiale medier gir dermed en indikasjon på hvor engasjert og interessert publikum er i deres politiske aktiviteter og budskap. Politikerne legger også merke til hvordan folk oppfører seg overfor dem i hverdagen etter at de har vært omtalt i media. De er oppmerksomme på eventuelle endringer i folks oppførsel, enten det er i form av positive eller negative reaksjoner, som kan gi dem en indikasjon på hvordan deres medieeksponering påvirker deres offentlige image. Samlet sett viser disse funnene at lokalpolitikere anerkjenner viktigheten av å skape et positivt inntrykk blant publikum, og at de anvender en rekke metoder for å oppnå dette målet.

4.8.7 RQ7 og RQ8: Håndtering av mediedekningen

Politikerne bruker flere metoder for å håndtere mediedekning av saker. De er proaktive og forberedt på å gi innsiktsfulle kommentarer når de blir spurt av journalister. Samtidig erkjenner de medias innflytelse på publikums oppfatning og forsøker å formidle sitt syn på en aktiv måte. Å ha et godt forhold til journalister er viktig for å oppnå en mer balansert dekning av politiske saker. Noen politikere må navigere i partipolitiske spenninger når de håndterer kontroversielle saker og kan ta avstand fra sitt eget parti for å opprettholde tilliten hos lokale velgere. Sosiale medier brukes også til å kommunisere direkte med velgerne og korrigere misoppfatninger fra mediedekningen. Analysen viser at politikere anerkjenner mediets viktige rolle i formidlingen av deres budskap til offentligheten. De streber etter å håndtere media på en måte som nøyaktig og positivt formidler deres synspunkter. Samtidig er de også villige til å ta vanskelige avgjørelser for å håndtere kontroversielle saker som kan ha negative konsekvenser for deres politiske karriere.

Lokalpolitikere som er intervjuet, erkjenner betydeligheten av mediens makt til å sette dagsorden. De er klar over at mediene har en betydelig innflytelse på hvordan politiske saker blir oppfattet av offentligheten. Politikernes evne til å formidle saker på en spesifikk måte, gjennom valg av vinklinger og overskrifter, kan påvirke publikums oppfatning av et emne og politikernes ståsteder. Politikerne erkjenner også at mediene kan påvirke deres egne handlinger og beslutninger. For eksempel kan mediedekningen av en sak føre til politisk press for å håndtere den spesifikke saken. Dermed spiller mediene en vesentlig rolle i å sette

dagsorden i politikken ved å fokusere på spesifikke temaer. Politikerne er oppmerksomme på at mediedekning av en sak kan forme den offentlige meningen. De opplever også at publikums reaksjoner på mediedekningen kan påvirke deres egne politiske beslutninger. Samlet sett erkjenner politikerne mediernes gjennomgripende makt til å sette dagsorden. De ser viktigheten av å ha gode relasjoner med mediehusene og journalistene for å sikre en korrekt representasjon av deres synspunkter. De anser det som avgjørende å være proaktive i sin interaksjon med media for å sikre at deres synspunkter blir riktig formidlet.

4.8.8 RQ9: Tolkning av ugunstig og feilaktig medieomtale

Lokalpolitikere hadde varierte erfaringer med ugunstig eller feilaktig medieomtale, og de forklarer slike episoder på forskjellige måter. Når det gjelder ugunstig omtale, viser analysen at politikerne ofte ser dette som en del av deres offentlige rolle. Ugunstig omtale kan stamme fra uenighet om politiske spørsmål, noe som politikerne anerkjenner som en del av demokratiet. Noen politikere forklarte også ugunstig omtale med at journalister kan ha en egen agenda, eller at mediene har et behov for å skape konflikt og kontrovers for å tiltrekke seg lesere. Når det gjelder feilaktig omtale, fremkom det i analysen flere forklaringer. Enkelte politikere antydte at slike feil kunne skyldes journalisters mangel på forståelse for komplekse politiske spørsmål. Andre forklarte det med kommunikasjonsbrister, der deres budskap ikke ble riktig formidlet eller tolket av journalisten. Fra disse forklaringene trekker politikerne flere konklusjoner. For det første understreker de betydningen av å kommunisere klart og tydelig med media for å minimere misforståelser, og for det andre peker de på viktigheten av å forstå mediets rolle og funksjon i demokratiet. Endelig anerkjenner de at de må være forberedt på kritikk og uenighet som en del av deres offentlige rolle.

4.8.9 RQ10: Forholdet mellom politikere og journalister

Politikerne beskriver forholdet mellom seg selv og journalistene som generelt godt. De erkjenner viktigheten av å ha et godt samarbeid med journalister for å oppnå mer positiv mediedekning. Politikerne er klar over at et konstruktivt og tillitsfullt forhold til journalister kan bidra til en mer gunstig omtale i mediene. De understreker betydningen av å være tilgjengelige for journalister, svare på henvendelser og gi intervjuer når det er nødvendig. Politikerne erkjenner at å etablere en god kommunikasjon med journalister kan bidra til en mer nyansert og balansert mediedekning av deres politiske arbeid. Samtidig er politikerne bevisste på at journalistenes rolle er å være kritiske og stille spørsmål for å oppnå nødvendig informasjon og sørge for en åpen debatt i samfunnet. Politikerne aksepterer dette som en del av medieprosessen og vektlegger viktigheten av å være åpne, ærlige og transparente i sin

kommunikasjon med journalister. Gjennom dialog og samarbeid forsøker politikerne å bygge et gjensidig respektfullt forhold til journalister, der begge parter forstår og aksepterer hverandres roller og ansvar. Dette bidrar til å skape en atmosfære der politikerne har større mulighet til å formidle sitt budskap på en positiv og konstruktiv måte.

5 Avslutning

Dette forskningsprosjektets problemstilling var: «*Hvordan opplever lokalpolitikere at nyhetsartikler om lakseoppdrett påvirker deres politiske beslutninger og prioriteringer i lys av mediatiseringen av politikk og hybridisering av mediasystemet?*». Nærmere bestemt har denne masteroppgaven vi undersøkt hvordan lokalpolitikere opplever at nyhetsartikler om lakseoppdrett påvirker deres politiske beslutninger og prioriteringer. Analysen er satt i konteksten av mediatiseringen av politikk og hybridiseringen av mediasystemet, og har hatt som mål å avgjøre om og hvordan nyhetsdekningen kan påvirke lokalpolitikkens retning.

Prosjektets funn indikerer at nyhetsartikler om lakseoppdrett spiller en betydelig rolle i lokalpolitikernes beslutningsprosesser og prioriteringer. For det første tyder intervjuene med lokalpolitikere på at media, spesielt lokalmedia, har en innflytelse på politikernes politiske beslutninger og prioriteringer. Dette gjenspeiles i lokalpolitikernes ulike oppfatninger av mediedekningen og deres forhold til mediene. Noen lokalpolitikere følte at mediedekningen var balansert og rettferdig, mens andre følte at deknningen var skjev og manglet nyanser. For det andre viser funnene våre at lokalpolitikere og journalister har et viktig samspill i formidlingen av politiske saker. Dette forholdet varierer og påvirkes av ulike faktorer, inkludert medialisering, spillramme, forventninger fra velgerne og personlige partipolitiske tilhørigheter. Lokalpolitikere har et stort sett godt, men også variabelt forhold til mediene, og deres oppfatning av mediedekningen er avhengig av deres personlige interaksjon med mediene og deres egne politiske mål og verdier. En annen interessant observasjon fra vårt forskningsmateriale er at lokalpolitikere kan føle behov for å ta avstand fra moderpartiets politikk i visse saker. Dette fremkom som et viktig tema i intervjuene og tyder på at lokalpolitikere har større rom for å gå imot partiets politikk enn det nasjonale politikere har.

Alt i alt indikerer denne studien at lokalpolitikere i stor grad anerkjenner og aksepterer den innflytelsen media har på deres politiske arbeid. De opplever en gjensidig avhengighet mellom seg selv og media, og navigerer aktivt innenfor dette landskapet for å fremme deres politiske mål og interesser. Dette bekrefter teoriene om mediatisering av politikk og hybridisering av mediasystemet, og gir innsikt i hvordan disse prosessene oppleves og håndteres på bakkenivå. Dermed bidrar denne studien med verdifull kunnskap for både politikere, journalister, og forskere som er interessert i det komplekse samspillet mellom politikk, media, og samfunn. Mediatisering av politikk kommer til uttrykk i hvordan politikere opplever at media påvirker dagsorden og publikums reaksjoner på deres arbeid. Denne oppfatningen er dypt forankret i deres daglige oppgaver og beslutningsprosesser.

Lokalpolitikerne har utviklet strategier for å håndtere mediedekningen, som å være proaktive og forberedt på å gi innsiktsfulle kommentarer, etablere gode relasjoner med journalister, og bruk av sosiale medier for å kommunisere direkte med velgerne.

I lys av disse funnene kan vi konkludere med at nyhetsartikler om lakseoppdrett har en betydelig innflytelse på lokalpolitikernes politiske beslutninger og prioriteringer. Videre indikerer våre funn at medias rolle i lokalpolitikk er kompleks og multifasettert, påvirket av en rekke faktorer og forhold. Som et resultat krever dette en grundig og nyansert tilnærming til forståelsen av medienes rolle i politiske prosesser.

Avslutningsvis, belyser denne masteroppgaven hvor sammensatt og betydelig medias innflytelse på lokalpolitikken kan være. Selv om forskningen er begrenset til en spesifikk sak, lakseoppdrett, gir den innsikt som kan være relevante for andre politiske saker og kontekster. Dette illustrerer behovet for ytterligere forskning på medias innflytelse på lokalpolitikk, og hvordan dette samspillet påvirker politiske beslutninger og prioriteringer i den stadig mer mediatiserte og hybridiserte politiske landskapet. Dette forskningsprosjektets funn antyder at forståelsen av dette samspillet mellom media og lokalpolitikk er nøkkelen til å forstå hvordan politiske beslutninger og prioriteringer formes i dagens samfunn. Videre bør det tas i betraktning at medialisering og hybridisering av mediasystemet kan ha dyptgående implikasjoner for hvordan politikk blir utformet og utøvet, og dette vil være et viktig felt for fremtidig forskning. Spesielt vil det være viktig å forstå de langvarige effektene av disse prosessene på politisk beslutningstaking og politisk kultur.

Det er også verdt å merke seg at mens dette forskningsprosjektet fokuserer på lakseoppdrettsindustrien, kan innsiktene være overførbare til andre lokalpolitikkområder. På samme måte som det finnes en kompleks dynamikk mellom lokalpolitikere og media når det gjelder lakseoppdrett, kan lignende mønstre antas å forekomme i andre politiske saker.

I sum gir denne studien en dypere forståelse av hvordan lokalpolitikeres oppfatning av nyhetsartikler påvirker deres politiske beslutninger og prioriteringer. Den kaster lys over kompleksiteten og flerdimensjonaliteten av medias påvirkning på lokalpolitikk, og markerer behovet for videre forskning i dette viktige og dynamiske feltet.

5.1 Profesjonsfaglig relevans

I og med at jeg går/har gått lektorprogrammet ved NTNU, er det et krav om at jeg må begrunne hvorfor denne masteroppgaven i statsvitenskap er profesjonsfaglig relevant for mitt framtidige yrke som lærer. Denne masteroppgaven har betydning for lærerprofesjonen på flere

måter, både direkte og indirekte, og kan bidra til å forbedre forståelsen for viktige samfunnsdynamikker. En lærer har ansvaret for å utdanne og forme fremtidige samfunnsborgere, og en solid forståelse av samspillet mellom media og politikk er avgjørende for dette oppdraget.

I Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 er kritisk tenkning og medieforståelse sentrale tverrfaglige temaer (Utdanningsdirektoratet, u.d.). Undersøkelsen av hvordan media kan påvirke politiske beslutninger bidrar til å utvikle en dypere forståelse for mediernes rolle i samfunnet, noe som er nødvendig for å undervise elever i disse ferdighetene.

Studiet av lokalpolitikkenes reaksjon på mediedekning av lakseoppdrett gir et eksempel på en samfunnsdynamikk som kan være relevant i samfunnsfagundervisningen. Dette kan bidra til å gjøre undervisningen mer relevant og engasjerende for elevene.

Mediepåvirkning av politiske beslutninger reiser viktige etiske spørsmål. Å ha en grundig forståelse av disse problemene kan hjelpe lærere med å integrere etiske overveielser i sin undervisning og fremme etisk bevissthet blant elevene.

Forståelsen av medias innflytelse på politiske beslutninger og prioriteringer er avgjørende for å forstå demokratiet. Å formidle denne forståelsen til elevene er viktig for å utvikle deres evne til å være informerte og engasjerte borgere.

Siden lakseoppdrett er en viktig industri i mange norske lokalsamfunn, kan en forståelse av hvordan media påvirker politiske beslutninger om dette temaet være spesielt relevant for lærere i disse områdene. Det kan hjelpe dem å forklare relevante lokale problemstillinger til elevene og å forankre undervisningen i elevenes hverdag.

I sin helhet, er denne masteroppgaven et eksempel på hvordan forskning kan bidra til å utdype forståelsen av viktige samfunnsproblemer, og dermed forbedre læreres evne til å forberede elevene på de utfordringer og muligheter de vil møte i det 21. århundret.

6 Bibliografi

- Aberbach, J. D., & Rockman, B. A. (2002). Conducting and Coding Elite Interviews. *Political Science and Politics* 35(4), ss. 673-676.
- Allern, S., & Pollack, E. (2012). *Scandalous! The mediated construction of political scandals in four Nordic countries*. ECPR Press.
- Beckmann, M. N., & Hall, R. L. (2013). Elite Interviewing in Washington, D.C. I L. Mosley, *Interview Research in Political Science* (ss. 196-208). Ithaca: Cornell University Press.
- Bennet, W. L. (1990). Toward a theory of press-state relations in the United States. *Journal of Communication* 40(2), ss. 103-125.
- Bergh, J., & Karlsen, R. (2019). Politisk dagsorden og sakseierskap ved stortingsvalget i 2017. I J. Bergh, & B. Aardal, *Velgere og valgkamp : en studie av stortingsvalget 2017* (ss. 27-43). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Berry, J. M. (2002). Validity and Reliability Issues in Elite Interviewing. *Political Science and Politics* 35(4), ss. 679-682.
- Blumer, J. G., & Gurevitch, M. (1995). *The crisis of public communication*. London: Routledge.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3(2), ss. 77-101.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Oxford university press.
- Cook, F. L., Tyler, T. T., Goetz, E. G., Gordon, M. T., Protess, D. L., Leff, D. R., & Molotch, H. (1983). Media and agenda setting: Effects on the public, interest group leaders, policy makers, and policy. *Public Opinion Quarterly* 47, ss. 16–35. doi:<https://doi.org/10/cmrwcz>
- Cook, T. (2005). *Governing with the news : The news media as a political institution (2nd ed., Studies in communication, media, and public opinion)*. Chicago: University of Chicago Press.
- Cuddy, A. J., Fiske, S. T., & Glick, P. (2008). Warmth and competence as universal dimensions of social perception: The stereotype content model and the BIAS map. *Advances in Experimental Social Psychology* 40, ss. 61–149. doi:[https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(07\)00002-0](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(07)00002-0)
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractures paradigm. *Journal of Communication* 43(4), ss. 51-58.
- FAO. (2022). *The State of World Fisheries and Aquaculture 2022. Towards Blue Transformation*. Rome: FAO.
- Gearhart, S., & Zhang, W. (2015). “Was it something I said?”“No, it was something you posted!” A study of the spiral of silence theory in social media contexts. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(4), ss. 208-213.
- Hjarvard, S. (2008). The Mediatization of Society. *Nordicom Review* 29(2), ss. 102-131.
- Høst, S. (2016). *Blindsoner og halvskygger i det norske avislandskapet*. Høgskolen i Volda.
- Islam, R. (2002). *The right to tell : The role of mass media in economic development. (WBI development studies)*. Washington, D.C: World Bank.

- Iyengar, S., & Kinder, D. R. (2010). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Jenssen, A. T. (2020). Den medialiserte politikken. I A. T. Jenssen, & T. Aalberg, *Den medialiserte politikken* (ss. 9-24). Oslo: Universitetsforlaget.
- Jones, E. E., & Nisbett, R. E. (1972). The actor and the observer: Divergent perspectives of the causes of behavior. I E. E. Jones, D. E. Kanouse, H. H. Kelly, R. E. Nisbett, S. Valins, & B. Weiner, *Attribution* (ss. 79-94). General Learning Press.
- Kepplinger, H. M. (2007). Reciprocal Effects: Toward a Theory of Mass Media Effects on Decision Makers. *Harvard International Journal of Press/Politics* 12(2), ss. 3-23.
- Kepplinger, H. M., & Glaab, S. (2007). Reciprocal effects of negative press reports. *European Journal of Communication* 22, ss. 337–354. doi:<https://doi.org/10.1177/0267323107079685>
- Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T., & Rygge, J. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Leech, B. L., Baumgartner, F. R., Berry, J. M., Hojnacki, M., & Kimball, D. C. (2013). Lessons from the “Lobbying and Policy Change” Project. I L. Mosley, *Interview Research in Political Science* (ss. 209-224). Ithaca: Cornell University Press.
- Lincoln, Y., & Guba, E. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, California: Sage.
- Malle, B. F. (2006). The actor-observer asymmetry in attribution: A (surprising) meta-analysis. *Psychological Bulletin* 132(6), ss. 895–919. doi:<https://doi.org/10/b85nkp>
- McCombs, M. (2005). A Look at Agenda-setting: Past, present and future. *Journalism Studies (London, England)* 6(4), ss. 543-557.
- Noelle-Neumann, E. (1974). The spiral of silence a theory of public opinion. *Journal of communication* 24(2), ss. 43-51.
- NRK. (2019). *Landsoversikt Norge*. Hentet fra NRK Valgresultat 2019: <https://www.nrk.no/valg/2019/resultat/nb>
- NRK. (2022). *Lakseskatt*. Hentet fra Nyheter: <https://www.nrk.no/nyheter/lakseskatt-1.16354703>
- NRK. (2023). *Lakseskatt*. Hentet fra Nyheter: <https://www.nrk.no/nyheter/lakseskatt-1.16354703>
- NTNU. (u.d.). *Tilgang til Atekst*. Hentet fra Kunnskapsbasen: <https://i.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Tilgang+til+Atekst>
- Peters, H. P. (2013). Gap between science and media revisited: Scientists as public communicators. *Proceedings of the National Academy of Sciences* 110(supplement_3), ss. 14102–14109. doi:<https://doi.org/10.1073/pnas.1212745110>
- Petrocik, J. R. (1996, august 1). Issue Ownership in Presidential Elections, with a 1980 Case Study. *American Journal of Political Science*, Vol.40 (3), ss. 825-850.
- Protess, D. (Red.). (1991). *The Journalism of outrage: Investigative reporting and agenda building in America*. Guilford Press.

- Protest, D. L., Cook, F. L., Curtin, T. R., Gordon, M. T., Leff, D. R., McCombs, M. E., & Miller, P. (1987). The Impact of Investigative Reporting on Public Opinion and Policymaking: Targeting Toxic Waste. *Public Opinion Quarterly* 51(2), ss. 166–185. doi:<https://doi.org/10/c3dd36>
- Regjeringen. (2022, september 28). *Grunnrenteskatt på havbruk*. Hentet fra Nyheter: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/grunnrenteskatt-pa-havbruk/id2929113/>
- Scherer, K. R. (2001). Appraisal considered as a process of multilevel sequential checkign. I K. R. Scherer, A. Schorr, & T. Johnstone, *Appraisal processes in emotion* (ss. 92-120). Oxford University Press.
- Schütz, A. (1993). Self-presentational tactics used in a German Election Campaign. *Political Psychology* 14(3), ss. 469–491. doi:<https://doi.org/10/crbjq5>
- Schütz, A. (1998a). Audience perceptions of politicians' self-presentational behaviors concerning their own abilities. *Journal of Social Psychology* 138(2), ss. 173–188. doi:<https://doi.org/10/bbgkp7>
- Schütz, A. (1998b). Assertive, Offensive, Protective, and Defensive Styles of Self-Presentation: A Taxonomy. *The Journal of Psychology* 132(6), ss. 611–628. doi:<https://doi.org/10/btxv26>
- Strömbäck, J. (2008). Four phases of mediatization: An analysis of the mediatization of politics. *The International Journal of Press/Politics* 13(3), ss. 228-246.
- Strömbäck, J., & Esser, F. (2009). Shaping politics: Mediatization and media interventionism. I K. Lundby, *Mediatization: Concept, changes, consequences* (ss. 205-223). New York: Peter Lang.
- Strömbäck, J., & Van Aelst, P. (2013). Why political parties adapt to the media: Exploring the fourth dimension of mediatization. *International Communication Gazette* 75(4), ss. 341–358. doi:<https://doi.org/10.1177/1748048513482266>
- Thomas, W. I., & Thomas, D. S. (1928). *The child in America*. Knopf.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Utdanningsdirektoratet. (u.d.). *Tverrfaglige tema*. Hentet fra Samfunnskunnskap (SAK01-01): <https://www.udir.no/lk20/sak01-01/om-faget/tverrfaglige-temaer>
- Van Aelst, P., & Walgrave, S. (2016). Information and arena: The dual function of the news media for political elites. *Journal of Communication* 66(3), ss. 496–518.
- Van Aelst, P., Maddens, B., Noppe, J., & Fiers, S. (2008). van Aelst, P., MaddPoliticians in the News: Media or Party Logic? Media Attention and Electoral Success in the Belgian Election Campaign of 2003. *European Journal of Communication* 23(2), ss. 193–210. doi:<https://doi.org/10>
- Van Aelst, P., Shehata, A., & Van Dalen, A. (2010). Members of Parliament: Equal competitors for media attention? An analysis of personal contacts between MPs and political journalists in five European countries. *Political Communication* 27, ss. 310–325. doi:<https://doi.org/10/bf38kq>
- Volpe, J., Gee, J., Either, V., Beck, M., Wilson, A., & Stoner, J. (2013). Global aquaculture performance index (GAPI): The first global environmental assessment of marine fish farming. *Sustainability (Basel, Switzerland)* 5(9), ss. 3976-3991.

- Walgrave, S., Soroka, S., & Nuytemans, M. (2008). The mass media's political agenda-setting power: A longitudinal analysis of media, parliament, and government in Belgium (1993 to 2000). *Comparative Political Studies* 41(6), ss. 814–836.
- Aalberg, T., & Curran, J. (Eds.). (2012). *How media inform democracy: A comparative approach*. New York: Routledge.
- Aarset, B., & Jakobsen, S. (2009). Political regulation and radical institutional change: The case of aquaculture in Norway. *Marine Policy* 33(2), ss. 280-287.

7 Vedlegg:

7.1 Vedlegg 1: Intervjuguide

Intervjuguide:

Før intervjuet:

- Intervjuer presenterer seg selv
- Intervjuer gir kort informasjon om hva intervjuet skal brukes til, forklar taushetsplikten og anonymitet
- Målet for intervjuet er å: forsøke å forstå hvordan ulike nyhetsartikler om lakseoppdrett påvirker politikken som føres, lokalpolitikernes strategier og hvordan de påvirkes av dette mer generelt som et menneske.
- Sørg for skriftlig samtykke av opptak av samtale
- Spør om respondenten har noen spørsmål

Oppvarmingsspørsmål:

1. Hva ser du på og leser av mediedekning? Hvor intensivt? Hva ser du etter, og hva vil du finne ut av? Leser du og ser du på mye nyheter om oppdrettsnæringen? Er det noe du aktivt unngår (f.eks ignorere nettsted), hvis ja; hvorfor?
2. Hva lærer du mest om når du leser nyheter om lakseoppdrett?

Artikkel de selv velger:

3. Ta deg et minutt og tenk på om du kan huske en spesielt interessant lesning/visning du har hatt i det siste – Kanskje en spesifikk mediebruksepisode, som du ønsker å snakke om? (tenk på nyhetsartikkel, reportasje, hendelse eller lignende).

Kan du utdype hva du husker fra denne episoden?

- a. I hvilken situasjon var du selv i da du leste/hørte/så på dette innholdet?
  - b. Hva slags innhold var det?
  - c. Hva skjedde i innholdet, hva handlet det om?
  - d. Hvilke endringer førte denne episoden med seg?
  - e. Opplevde du dekningen som alvorlig for deg, saken, kollegaer osv... eller var det «business as usual»
  - f. Er det noen aspekter ved dekningens reelle eller potensielle påvirkninger som du har tanker om som vi ikke har snakket om enda?
4. Hvordan følger du/fulgte du dekningen av denne spesifikke hendelsen (evt dekning mer generelt)
    - a. Hvilke følelser hadde du før du begynte å lese?
    - b. Hvilke følelser hadde du under lesningen?
    - c. Hvilke følelser knyttet til episoden opplevde du kort tid etter eksponeringen?
    - d. Var det noen følelser knyttet til episoden du opplevde i lengre tid etter eksponeringen?

Offentlig image og relasjon til offentligheten:

5. La oss nå snakke om mer generelle aspekter av din relasjon til offentligheten: Hvordan lærer du – generelt sett - om ditt eget offentlige image, hvor positivt eller negativt tror du at du blir vurdert av publikum? Hvordan bruker du ulike kilder for å finne ut av dette?
6. Hvilket offentlig image ønsker du å ha/lage av deg selv?
  - a. Saksområder du er kompetent i, har gode policies i?
  - b. Saksområder du prioriterer?
  - c. Karakteristika du vil at folk skal se i deg; noen ganger er det slik at man må velge mellom å vise frem sitt engasjement og sin vennlighet, altså at man må velge.
    - i. Sosiale karakteristika: hvis det er stor uenighet i en diskusjon med andre politikere og samtalen er ganske kontroversiell. Hva prioriterer du?
      1. Komme frem med synpunktene dine ELLER følge reglene og normene
      2. Vise frem engasjementet i saken ELLER være hyggelige mot folk
    - ii. Kort beskriv: hvordan vil du at gjennomsnittspersonen i din kommune skal se på deg?

Artikkel som intervjuobjektet er en del av:

7. Hvem var gjenstand for denne dekningen?
8. Ble du intervjuet for denne dekningen? Hvis ja, hvor ofte og hvor mange ganger? Samhandlet du med media før dette ble lagt frem?
9. Syntes du behandlingen fra nyhetsmediene er rettferdig/urettferdig?
  - a. Hvorfor/hvorfor ikke?
  - b. HVIS urettferdig, hva opplevde du som urettferdig?
    - i. Hvilken grad av urettferdighet hadde det for deg? Hvor viktig var det for deg?
      1. hvorfor syntes du dette aspektet er viktig?
  - c. Hvordan eller hvorfor tenker du at urettferdigheten oppstod? Hvor er feilen?
10. Var det noe i artikkelen som du opplevde som d\negativ for deg, ditt parti, din side i saken? Noe som du tror kan ha negative konsekvenser?
  - a. HVIS ja: Den delen av dekningen som du ser på som negativ: Hvorfor gjør du det, og hvordan kunne det skje/bli slik? Var du overrasket over det eller ikke?
11. Var det noe i artikkelen som du opplevde som positivt for deg, ditt parti, din side i saken? Noe du tror kan ha hatt positive konsekvenser?
  - a. HVIS ja: den delen av dekningen som du ser på som positiv: Hvorfor gjør du det, og hvordan kunne det skje/bli slik? Var du overrasket over det eller ikke?
12. Hvor mye tror du velgerne/innbyggerne reagerer på slike nyhetsreportasjer? (eller denne spesifikke reportasjen)
13. Hvilke effekter tenker du at denne dekningen kan ha? Hvordan kan man se/finne ut av effektene dekningen har/hadde?
  - a. Er jeg like populær som før, eller ikke?

- b. Snakker du med venner? Eller legger du merke til hvordan naboens oppførsel endrer seg?
- c. Hvordan lager du denne sammenhengen?

Grunnrenteskatt:

14. Hvordan tror du innbyggerne reagerer på nyheter om denne skatten? Hvordan tror du innbyggerne spekulerer i effekten av at denne skatten potensielt innføres, og hvilket inntrykk har du av deres holdning til denne?
  - a. Hvilke tanker tror du folk har
  - b. Følelser som kan være involverte
  - c. Holdninger og holdningsendringer
  - d. Atferden endret seg, både politisk (demonstrasjoner, valgfatferd)
15. Hvordan kan man vite/ane/tenke seg til hva effektene er/kan være?
16. Hvilket ståsted har du personlig til knyttet til grunnrenteskatten? Hvorfor mener du det du mener? Hvem er de som har de samme synspunktene som deg? Hvem er de som har annerledes synspunkt enn deg, og hvorfor?
17. Har ditt syn på grunnrenteskatten endret seg fra den først ble lansert og til i dag, og hvilke inntrykk har ført til denne endringen? Har du inntrykk av at mange har endret synspunktet sitt?
18. Syntes du media har vært for positive, negative eller hatt en fin balanse i sin dekning av grunnrenteskatten? Hvorfor mener du det er slik? Er det noen medier som er sterkt positive eller sterkt negative? Hva med dine lokale medier?

Avrundingsfase:

19. Hva slags medierelaterte aktiviteter er en del av «gamet» i dag? Er det fordi nyhetsmediene forventer/krever det? Er det fordi politiske konkurrenter gjør det, og du også må gjøre det for å ikke komme i bakleksa? Eller er det fordi du aktivt ønsker å være en del av mediebildet for å skaffe deg publisitet osv...?
20. Har du inntrykk av at gamet har endret seg i det siste? 10, 20, 30 årene?
21. Ville du kalle deg selv for en medieekspert/medieerfaren politiker (på en skala fra 1-10).
22. Hva mener du er faktorene som bestemmer nyhetsdekningen om laksenæringen?
23. Hva kan målet med en uttalelse i media være for deg?
  - Hvor intensivt uttaler du deg i media?
  - Hva mener du hensikten til media er?
  - Hvordan forholder du deg til media?
  - Føler du at du instrumentaliseres av media? Eller bruker du media som et instrument?
  - Hvor stor kontroll har du på prosessen når en artikkel som du er en del av publiseres?
24. Er det noe du ikke liker ved hvordan mediene fungerer?
25. Hvordan er ditt forhold/relasjon til journalistene i ditt nærområde?
26. Er det noe annet du har lyst til å tilføye helt til slutt?
- 27.

7.2 Vedlegg 2: Invitasjonsmail

Hei!

Mitt navn er Sigurd Granli og er mastergradsstudent i statsvitenskap ved NTNU Trondheim. Grunnen til at du Morten Storebø mottar denne mailen er fordi du innehar en lokalpolitisk stilling eller et lokalpolitisk verv. I tillegg har du ved en eller flere anledninger figurert i, vært delaktig eller uttalt deg i et medieoppslag om "laksepolitikk".

Jeg har innhentet dine kontaktopplysninger fra kommunes hjemmesider, hvor det også kommer frem hvilken politisk stilling/verv du har i kommunen.

Min masteroppgave er et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke nyhetsartikler som omhandler lakseoppdrett, da særlig lokale, men også regionale og nasjonale nyhetsartikler, for å se om artiklene påvirker lokalpolitikken som føres og lokalpolitikkenes beslutningstagere.

Jeg lurer på om du «navn på politiker» vil være villig til å delta i dette forskningsprosjektet.

Hvis du velger å delta i prosjektet, vil en deltagelse for deg innebære at du deltar på et intervju som handler om og vil spørre deg om ditt forhold til nyhetsartikler, nyhetsartikler om lakseoppdrett og om hvordan du i kraft av å være lokalpolitisk engasjert forholder deg til dette. Intervjuet vil ta ca. 45-60 minutter. Intervjuet vil gjennomføres etter avtale i perioden 8-31 mars, elektronisk over Skype, Zoom, Teams eller lignende. Samtalen vil bli tatt opp ved hjelp av en lydopptaker, for å så transkriberes og anonymiseres slik at informasjonene som er samlet inn i intervjuet ikke vil kunne spores tilbake til deg. Etter transkripsjonen er gjennomført vil lydopptaket slettes umiddelbart. Gjennomføring av intervju er godkjent av SIKT, og all data vil anonymiseres.

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Institutt for sosiologi og statsvitenskap, fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap, ved NTNU Dragvoll er ansvarlig for prosjektet.

Håper å høre fra deg!

Mvh

Sigurd Granli

Mastergradsstudent, statsvitenskap, NTNU Trondheim

7.3 Vedlegg 3: Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet «*Nyhetsartiklers påvirkning på lokalpolitikken*»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke særlig lokale, men også regionale og nasjonale nyhetsartikler som omhandler lakseoppdrett, for å se om de påvirker lokalpolitikken som føres og lokalpolitikkenes beslutningstagere. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å undersøke om nyhetsdekningen, da nærmere bestemt nyhetsartikler, har en påvirkning på hvilken politikk som føres på lokalpolitisk nivå, og om en eventuell publisitet som en nyhetsartikkel medfører også påvirker beslutningstakerne på ulike plan. Nærmere bestemt skal altså prosjektet se på om nyhetsartikler som omhandler lakseoppdrett påvirker lokalpolitikken og dens beslutningstagere, og om artikkelens vinkling har påvirkning på hvilken retning politikken tar. Prosjektet er en masteroppgave i statsvitenskap ved NTNU, og tematikken er nærmere bestemt: medier, opinion og politisk atferd.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Institutt for sosiologi og statsvitenskap, fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap, ved NTNU Dragvoll er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget for dette prosjektet er nøye utvalgt på bakgrunn av oppgavens problemstilling. For å kunne få best mulig svar på spørsmålene dette prosjektet stiller, er utvalget valgt ut på bakgrunn av følgende kriterier: Man må ha en politisk stilling/verv i en kommune som har lakseoppdrett som en stor del av næringsgrunnlaget. I tillegg bør man ha vært delaktig i minst 1 nyhetsartikkel som i stor grad handler om lakseoppdrett.

Jeg har innhentet dine kontaktopplysninger fra kommunes hjemmesider, hvor det også kommer frem hvilken politisk stilling/verv du har i kommunen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, vil en deltagelse for deg innebære at du deltar på et intervju hvor du vil bli spurt om deg om ditt forhold til nyhetsartikler, nyhetsartikler om lakseoppdrett

og om hvordan du i kraft av å være lokalpolitisk engasjert forholder deg til dette. Intervjuet vil ta ca. 45-60 minutter. Intervjuet vil gjennomføres etter avtale i perioden 8-31 mars, elektronisk over Skype, Zoom, Teams eller lignende. Samtalen vil bli tatt opp ved hjelp av en lydopptaker, for å så transkriberes og anonymiseres slik at informasjonene som er samlet inn i intervjuet ikke vil kunne spores tilbake til deg. Etter transkripsjonen er gjennomført vil lydopptaket slettes umiddelbart.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. De som vil ha tilgang til dine opplysninger er kun undertegnede, nemlig Stefan Geiss førsteamanuensis ved NTNU, og Sigurd Granli mastergradsstudent. Tiltakende vi gjør for at ingen uvedkommende skal få tilgang til personopplysningene dine, er at navnet og kontaktopplysningene dine vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data i en forskningsserver bak en innelåst og kryptert digital mur.

All informasjon som intervjudeltakere kommer med vil anonymiseres og skrives om i prosjektet på en måte som gjør at man ikke vil kunne gjenkjennes i publikasjonen. Det som er verdt å nevne er at i og med at det forskes på personer som innehar politiske stillinger/verv i kommuner som har lakseoppdrett som et stort næringsgrunnlag, er ikke utvalget enormt. Likevel vil aktuelle kandidater til et slikt prosjekt være såpass stort, at ved anonymisering og at man ikke skrives om hvilke kommuner det er snakk om, ikke vil kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 1 juli. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger anonymiseres og arkiveres i NTNU sine forskningsservere, slik at datamaterialet kan gjenbrukes i senere forskning, og at resultatene til forskningen kan etterprøves. De som kan få tilgang på denne informasjonen senere er studenter ved NTNU, eller andre forskere som enten ønsker å etterprøve resultatene, eller forske videre på tematikken. Personopplysningene vil anonymiseres ved at etter at lydopptaket av intervjuet er

ferdig anonymt transkribert, vil lydopptaket slettes. I tillegg vil navnet og kontaktopplysningene dine som er lagret på egen navneliste adskilt fra øvrige data i en forskningsserver bak en innelåst og kryptert digital mur, bli slettet etter at prosjektet avsluttes. Grunnen for at dette lagres helt frem til da, er for at du skal ha mulighet til å trekke tilbake ditt samtykke, slik at dine data ikke blir brukt, helt til forskningsprosjektets slutt.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Institutt for sosiologi og statsvitenskap, fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap, ved NTNU Dragvoll har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Institutt for sosiologi og statsvitenskap, fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap, ved NTNU Dragvoll: Sigurd Granli, epost: Sigurdjg@stud.ntnu.no, tlf: 97469335. Eller veileder Stefan Geiss, epost: Stefan.geiss@ntnu.no, tlf: 73591774
- Vårt personvernombud: Thomas Helgesen, epost: thomas.helgesen@ntnu.no, tlf: 93079038

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Stefan Geiss
(Førsteamanuensis/veileder)

Sigurd Granli
(Mastergradsstudent)

7.4 Vedlegg 4: SIKT – Godkjenning

[Meldeskjema](#) / [Hvordan påvirker nyhetsartikler om lakseoppdrett de aktuelle lokalpoli...](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
969614

Vurderingstype
Standard

Dato
21.02.2023

Prosjekttittel

Hvordan påvirker nyhetsartikler om lakseoppdrett de aktuelle lokalpolitiske beslutningstagernes politikk

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Prosjektansvarlig

Stefan Geiss

Student

Sigurd Granli

Prosjektperiode

09.01.2023 - 01.07.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Særlige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 01.07.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personverregelverket.

TYPE PERSONOPPLYSNINGER

Prosjektet vil behandle særlige kategorier av personopplysninger om politisk oppfatning.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Vi har vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene, men husk at det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvilke databehandlere du kan bruke og hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt. Husk å bruke leverandører som ditt institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale e.l.)

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

